

Westminsterský katechismus kratší

s důkazy z Písem

přeložil

Ludvík Bohumil Kašpar
(1837-1901)

(upr. Rev. M. Šolc III., M. Hýsek 2018)

*V Praze v komisi knihkupectví J. Baštecký a spol.
nákladem vlastním, 2. vydání*

1. Co jest hlavní cíl člověka?

Hlavní cíl člověka jest Pána Boha oslavovati a v Něm se radovati až na věky.

1. Kor. 10:31. Bud' že jíte, neb pijete, aneb cožkoli činíte, všecko k slávě Boží čiňte.

Řím. 11:36. Nebo z něho a skrze něho a v něm jsou všechny věci, jemuž sláva na věky, amen.

Ž. 73:25-28. Kohož bych měl na nebi? A mimo tebe v žádném líbosti nemám na zemi. Ač tělo i srdce mé hyne, skála srdce mého, a díl můj Bůh jest na věky. Nebo aj, ti, kteříž se vzdalují tebe, zahynou; vytínáš ty, kteříž cizoloží odcházením od tebe. Ale mně nejlépe jest přídržeti se Boha; pročez skládám v Panovníku Hospodinu doufání své, abych vypravoval všechny skutky jeho.

2. Jaké pravidlo dal nám Pán Bůh, dle kterého Jej oslavovati a v Něm se radovati smíme?

Jediné pravidlo vyučující nás, kterak Pána Boha oslavovati a v Něm se radovati smíme, jest Slovo Boží, totiž Písma Starého a Nového zákona.

2 Tim. 3:16. Všeliké Písmo od Boha jest vdechnuté, a užitečné k učení, k trestání, k napravování, k správě, kteráž náleží k spravedlnosti, aby dokonalý byl člověk Boží, ke všelikému skutku dobrému hotový.

Ef. 2:20. Vzdělaní na základ apoštolský a prorocký, kdež jest gruntovní úhelný kámen sám Ježíš Kristus.

1. Jan. 1:3-4. Což jsme viděli a slyšeli, zvěstujeme vám, abyste i vy s námi obecenství měli, a obecenství naše aby bylo s Otcem i s Synem jeho Jezukristem. A totoť píšeme vám, aby radost vaše byla plná.

3. Čemu Písmo Svaté principiálně učí?

Písmo Svaté principiálně učí, co člověk má věřiti o Pánu Bohu a kterých povinností Pán Bůh vyhledává od člověka.

2 Tim. 1:13. Měž jistý příklad zdravých řečí, kteréž jsi slýchal ode mne, u víře a v lásce, kteráž jest v Kristu Ježíši.

2 Tim. 3:16. Všeliké Písmo od Boha jest vdechnuté, a užitečné k učení, k trestání, k napravování, k správě, kteráž náleží k spravedlnosti, aby dokonalý byl člověk Boží, ke všelikému skutku dobrému hotový.

4. Co jest Bůh?

Bůh jest Duch, jenž ve své bytnosti, moudrosti, moci, svatosti, spravedlnosti, dobrotivosti a pravdě jest nekonečný, věčný a neproměnitelný.

Jan 4:24. Bůh duch jest a ti, kteříž se Jemu modlí, v Duchu a v pravdě musejí se modliti.

Job 11:7-9. Zdaliž ty stížitelnosti Boží dosáhneš, aneb dokonalost Všemohoucího vystihneš? Vyšší jest nebes, což učiniš? Hlubší než peklo, jakž porozumíš? Delší jest míra její než země, a širší než moře.

Ž 90:2. Prvé, než hory stvořeny byly, nežlis sformoval zemi, a okršlek světa, ano hned od věků a až na věky, ty jsi Bůh silný.

Jak. 1:17. Každé dáni dobré a každý dar dokonalý shůry jest sestupující od Otce světél, u něhož není proměnění ani pro obrácení se jinam zastínění.

Ex. 3:14. I řekl Bůh Mojžišovi: JSEM, KTERÝŽ JSEM.

Ž. 147:5. Velikýř jest Pán náš, a nesmírný v síle; rozumnosti jeho není počtu.

Zj. 4:8. A jedno každé z těch čtyř zvířat mělo šest křídel okolo, a vnitř plná byla očí, a neměla odpočinutí dnem i nocí, říkajíce: Svatý, svatý, svatý Pán Bůh všemohoucí, kterýž byl, a jest, i přijíti má.

Zj. 15:4. Kdož by se, nebál tebe, Pane, a nezveleboval jména tvého? Nebo ty sám svatý jsi. Všickni zajisté národové přijdou, a klaněti se budou před obličejem tvým; nebo soudové tvoji zjevení jsou.

Ex. 34:6-7. Nebo pomíjeje Hospodin tvář jeho, volal: Hospodin, Hospodin, Bůh silný, lítostivý a milostivý, dlouhočekající a hojný v milosrdenství a pravdě, milosrdenství čině tisícům, odpouštěje nepravost a přestoupení i hřích, a kterýž nikoli neospravedlňuje vinného, navštěvuje nepravost otců na synech, a na synech synů do třetího i čtvrtého pokolení.

5. Více-li jest Bohů než jeden?

Jeden toliko jest Bůh živý a pravý.

Dt. 6:4. Hospodin Bůh náš, Hospodin jeden jest.

Jer. 10:10. Hospodin jest Bůh pravý, jest Bůh živý a král věčný, před jehož prchlivostí země se třese, aniž mohou snést národové rozhněvání jeho.

6. Kolik osob jest v Božství?

Tři jsou osoby v Božství: Otec, Syn i Duch Svátý, a tito tři jsou jeden Bůh, jedné a též podstaty, v moci a slávě sobě rovni.

1. Jan. 5:7. Tři jsou, kteříž svědectví vydávají na nebi: Otec, Slovo a Duch Svátý a ti tři jedno jsou.

Mat. 28:19. Protož jdouce, učte všechny národy, křtíce je ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého.

7. Co jsou výnosy Boží?

Výnosy Boží jsou věčné Jeho uložení podle rady vůle Jeho, skrze které pro slávu svou předzřídil vše, cožkoli se děje.

Ef. 1:4.11-12. Jakož vyvolil nás v něm před ustanovením světa, abychom byli svatí a nepoškrvnění před obličejem jeho v lásce (...) V kterémž i k losu připuštění jsme, předzřídil byvše, podle předuložení toho, kterýž všechno působí podle rady vůle své, abychom tak byli k chvále slávy jeho my, kteříž jsme prvé naději měli v Kristu.

Řím. 9:22-23. Což pak, že Bůh, chtěje ukázati hněv, a oznámiti moc svou, snášel ve mnohé trpělivosti nádoby hněvu, připravené k zahnutí, a známé učiniti bohatství slávy své při nádobách milosrdenství, kteréž připravil k slávě?

8. Kterak Pán Bůh výnosy své vykonává?

Pán Bůh výnosy své vykonává v díle stvoření a prozřetelnosti.

Zj. 4:11. Hoden jsi, Pane, přijíti slávu, a čest, i moc; nebo ty jsi stvořil všechny věci, a pro vůli tvou trvají, i stvořeny jsou.

Dan. 4:35. A všickni obyvatelé země jako za nic počteni jsou, a podlé vůle své činí mezi vojskem nebeským i obyvateli země, aniž jest kdo, ješto by mu přes ruku dáti mohl, a říci jemu: Co to děláš?

9. Co jest dílo stvoření?

Dílo stvoření spočívá v tom, že Pán Bůh slovem mocnosti své v šesti dnech všechny věci z ničeho a všechny velmi dobře učinil.

Gn. 1:31. Na počátku stvořil Bůh nebe a zemi. (...) A viděl Bůh vše, což učinil, a aj, [bylo] velmi dobré. I byl večer a bylo jitro, den šestý.

Žd. 11:3. Věrou rozumíme, že učinění jsou věkové slovem Božím, tak že z ničeho jest to, což vidíme, učiněno.

10. Jak stvořil Pán Bůh člověka?

Pán Bůh stvořil člověka, muže a ženu, k obrazu svému v známosti, spravedlnosti a svatosti, a učinil jej pánem všech tvorů.

Gn. 1:26-28. Řekl opět Bůh: Učinme člověka k obrazu našemu, podlé podobenství našeho, a ať panují nad rybami mořskými, a nad ptactvem nebeským, i nad hovady, a nade vši zemí, i nad všelikým zeměplazem hýbajícím se na zemi. I stvořil Bůh člověka k obrazu svému, k obrazu Božímu stvořil jej, muže a ženu stvořil je. A požehnal jim Bůh, a řekl jim Bůh: Plod'tež se a rozmnožujte se, a naplňte zemi, a podmaňte ji, a panujte nad rybami mořskými, a nad ptactvem nebeským, i nad všelikým živočichem hýbajícím se na zemi.

Kol. 3:10. A oblékli toho nového, obnovujícího se k známosti, podlé obrazu toho, kterýž jej stvořil.

Ef. 4:24. A obléci toho nového člověka, podlé Boha stvořeného, v spravedlnosti a v svatosti pravdy.

11. Co je dílo Boží prozřetelnosti?

Dílo Boží prozřetelnosti spočívá v Jeho nejsvatějším, nejmoudřejším a nemocnějším všechněch Jeho tvorů i všech činů jejich zachování a spravování.

Ž. 145:17. Jak mnozí a velicí jsou skutkové Tvoji, Hospodine! Všecky's je moudře učinil, plná jest země bohatství Tvého.

Ž. 104:24. Jak mnozí a velicí jsou skutkové tvoji, Hospodine! Všeckys je moudře učinil, plná jest země bohatství tvého.

Iz. 28:29. I to od Hospodina zástupů vyšlo, kterýž jest divný v radě, a veleslavný v skutku.

Žd. 1:3. Kterýžto jsa blesk slávy, a obraz osoby jeho, a zdržuje všecko slovem mocnosti své, očistění hříchů našich skrze sebe samého učiniv, posadil se na pravici velebnosti na výsostech.

Ž. 103:19. Hospodin na nebesích utvrdil trůn svůj, a kralování jeho nade vším panuje.

Mat. 10:29-31. Zdaliž nebývají prodáváni dva vrabečkové za penízek? A však jeden z nich nepadá na zem bez Otce vašeho. Vaši pak i vlasové na hlavě všickni sečtení jsou. Protož nebojte se, dražší jste vy nežli mnoho vrabců.

12. Který zvláštní skutek prozřetelnosti učinil Pán Bůh vůči člověku při jeho stvoření v stavu dokonalosti?

Pán Bůh stvořiv člověka, vstoupil s ním v smlouvu života, a vymínil si od něho dokonalou poslušnost, zakázal mu pod trestem smrti, aby nejedl ze stromu vědění dobrého a zlého.

Gal. 3:12. Zákon pak není z víry, ale: Ten člověk, kterýž by plnil je, živ bude skrze ně.

Gn. 2:17. Ale z stromu vědění dobrého a zlého nikoli nejez; nebo v který bys koli den z něho jedl, smrtí umřeš.

13. Setrvali pak první rodičové naši v tom stavu, který byli při stvoření obdrželi?

První rodičové naši, o vůli svobodné ponechání byvše, zhřešili proti Pánu Bohu a vypadli z stavu, který byli při stvoření obdrželi.

Gn. 3:6-8.13. Viduci tedy žena, že dobrý jest strom k jídlu i příjemný očima, a k nabytí rozumnosti strom žádostivý, vzala z ovoce jeho a jedla; dala také i

muži svému s sebou, a on jedl. Tedy otevřiny jsou oči obou dvou, a poznali, že jsou nazí; i navázali lístí fíkového a nadělali sobě věnící. A v tom uslyšeli hlas Hospodina Boha chodícího po ráji k větru dennímu; i skryl se Adam a žena jeho před tváří Hospodina Boha, u prostřed stromův rajského. (...) I řekl Hospodin Bůh ženě: Což jsi to učinila? I řekla žena: Had mne podvedl, i jedla jsem.

Kaz. 7:29. Obzvláště pohled' i na to, což jsem nalezl: Že učinil Bůh člověka dobrého, ale oni následovali smyšlínek rozličných.

14. Co jest hřích?

Hřích jest jakákoliv nedostatečnost v plnění zákona Božího nebo přestoupení jeho.

1. Jan 3:4. Hřích jest přestoupení zákona.

15. Skrze který hřích vypadli první rodičové naši z stavu, který byli při stvoření obdrželi?

Hřích, skrze který první rodičové naši vypadli z stavu, kterýž byli při stvoření obdrželi, byl, že jedli z ovoce zapovězeného.

Gn. 3:6.12. Viduci tedy žena, že dobrý jest strom k jídlu i příjemný očima, a k nabytí rozumnosti strom žádostivý, vzala z ovoce jeho a jedla; dala také i muži svému s sebou, a on jedl. (...) I řekl Adam: Žena, kterouž jsi mi dal, aby byla se mnou, ona mi dala z stromu toho, a jedl jsem.

16. Padlo skrze první přestoupení Adamovo veškeré pokolení lidské?

Poněvadž smlouva byla s Adamem ne pro něho toliko, nýbrž i pro potomstvo jeho učiněna, protož celé pokolení lidské, které skrze obecné plazení od něho pochází, v něm zhřešilo a skrze první jeho přestoupení spolu s ním padlo.

Gn. 1:28. A požehnal jim Bůh, a řekl jim Bůh: Plodtež se a rozmnožujte se, a naplňte zemi, a podmaňte ji, a panujte nad rybami mořskými, a nad ptactvem nebeským, i nad všelikým živočichem hýbajícím se na zemi.

Gn. 2:16-17. I zapověděl Hospodin Bůh člověku, řka: Z každého stromu

rajského svobodně jísti budeš; ale z stromu vědění dobrého a zlého nikoli nejez; nebo v který bys koli den z něho jedl, smrti umřeš.

Řím. 5:12.18. Jakož skrze jednoho člověka hřích na svět všel a skrze hřích smrt, tak též na všechny lidi smrt přišla, protože v něm všickni zhřešili.(...) A tak tedy, jakž skrze pád jeden na všechny lidi [přišla vina] ku potupení, tak i skrze jedině ospravedlnění na všechny lidi [přišla milost] k ospravedlnění života.

1. Kor. 15:21-22. Nebo poněvadž skrze člověka smrt, skrze člověka i vzkříšení z mrtvých. Nebo jakož v Adamovi všickni umírají, tak i skrze Krista všickni obživeni budou.

17. V jaký stav uvedl pád pokolení lidské?

Pád uvedl lidské pokolení v stav hříchu a bídnosti.

Řím. 5:12. Jakož skrze jednoho člověka hřích na svět všel a skrze hřích smrt, tak též na všechny lidi smrt přišla, protože v něm všickni zhřešili.

18. V čem spočívá hříšnost toho stavu, v kterýž lidé upadli?

Hříšnost stavu v kterýž lidé upadli, spočívá ve vině prvního hříchu Adamova, v nedostatku původní spravedlnosti a v porušení celé jejich přirozenosti, což se obvykle nazývá hřích prvotní čili přirozený, k čemuž ještě přistupují veškerá skutečná přestoupení z něho plynoucí.

Řím. 5:12-19. A protož jakož skrze jednoho člověka hřích na svět všel a skrze hřích smrt, a tak na všechny lidi smrt přišla, v němž všickni zhřešili. (...) Jakož skrze neposlušenství jednoho člověka učiněno jest mnoho hříšných, tak i skrze poslušenství jednoho spravedliví učinění budou mnozí.

Řím. 3:10. Jakož psáno jest: Že není spravedlivého, ani jednoho.

Ef. 2:1-3. I vás obživil mrtvé v vinách a hříších, v nichž jste někdy chodili podlé obyčeje světa tohoto, a podlé knížete mocného v povětrí, ducha toho, kterýž nyní dělá v synech zpourey. Mezi nimiž i my všickni obcovali jsme někdy v žádostech těla svého, činivše to, což se líbilo tělu a mysli, a byli jsme z přirození synové hněvu jako i jiní.

Jak. 1:14-15. Jeden každý pokušín bývá, od svých vlastních žádostí jsa zachvacován a oklamáván. Žádost když počne, porodí hřích, hřích pak

vykonaný zplozuje smrt.

Mat. 15:19-20. Z srdce zajisté vycházejí zlá myšlení, vraždy, cizoložstva, smilstva, krádeže, křivá svědectví, rouhání. Tyť jsou věci poškrvňující člověka.

19. V čem spočívá bídnota stavu, v němž lidé upadli?

Veškeré pokolení lidské příčinou svého pádu ztratilo obecnství s Pánem Bohem, poddáno jsouc hněvu a zlořečení Jeho, a tím způsobem i podrobena všem strastem v životě tomto, až i smrti a trestu pekla na věky.

Gn. 3:8-10.23-24. A v tom uslyšeli hlas Hospodina Boha chodícího po ráji k větru dennímu; i skryl se Adam a žena jeho před tváří Hospodina Boha, u prostřed stromův rajského. I povolal Hospodin Bůh Adama, a řekl jemu: Kdež jsi? Kterýžto řekl: Hlas tvůj slyšel jsem v ráji a bál jsem se, že jsem nahý; protož skryl jsem se. (...) I vypustil jej Hospodin Bůh z zahrady Eden, aby dělal zemi, z níž vzat byl. A tak vyhnal člověka a osadil zahradu Eden cherubíny k východní straně s mečem plamenným blýskajícím se, aby ostríhali cesty k stromu života.

Ef. 2:1-3. I vás obživil mrtvé v vinách a hříších, v nichž jste někdy chodili podle obyčeje světa tohoto, a podle knížete mocného v povětrí, ducha toho, kterýž nyní dělá v synech zpoury. Mezi nimiž i my všickni obcovali jsme někdy v žádostech těla svého, činivše to, což se líbilo tělu a mysli, a byli jsme z přirození synové hněvu jako i jiní.

Gal. 3:10. Zlořečený každý, kdož nezůstává ve všem, což jest psáno v knize zákona, aby to plnil.

Pl. 3:39. Proč by tedy sobě stýskal člověk živý, muž nad kázní za hříchy své?

Řím. 6:23. Odplata za hřích jest smrt.

Mat. 25:41.46. Potom i těm na levici dí: Jděte ode mne zlořečení do ohně věčného, kterýž jest připraven ďáblu i andělům jeho. (...) I půjdou tito do trápení věčného, ale spravedliví do života věčného.

20. Zanechal Pán Bůh veškerého pokolení lidského, aby v stavu hříchu a bídnoty zahynulo?

Pán Bůh z pouhé dobře libé vůle své některých lidí od věčnosti k životu

věčnému vyvoliv, všel v smlouvu milosti, aby je z hříchu a bídosti vysvobodil a skrze Vykupitele k spasení přivedl.

Ef. 1:4. Jakož vyvolil nás v něm před ustanovením světa, abychom byli svatí a nepoškrvnění před obličejem jeho v lásce.

Řím. 3:20-22. Protož ze skutků zákona nebude ospravedlněn žádný člověk před obličejem Jeho; nebo skrze zákon přichází poznání hříchu. Ale nyní bez zákona spravedlnost Boží zjevena jest, osvědčená zákonem i proroky, spravedlnost totiž Boží, skrze víru Ježíše Krista, ke všem a na všechny věřící.

Gal. 3:21-22. Tedy zákon jest proti slibům Božím? Odstup to. Nebo kdyby byl zákon dán, kterýž by mohl obživit, jistě z zákona byla by spravedlnost. Zavřelo Písmo všechny pod hřích, aby zaslíbení z víry Jezukristovy dáno bylo věřícím.

21. Kdo jest ten Vykupitel vyvolených Božích?

Jediný Vykupitel vyvolených Božích jest Pán Ježíš Kristus, kterýžto, jsa Syn Boží věčný, stal se člověkem, a tak byl a ještě jest Bůh i člověk ve dvou rozdílných přirozenostech a jedna osoba na věky.

1. Tim. 2:5-6. Jedent' jest zajisté Bůh, jeden také i prostředník Boží a lidský, člověk Kristus Ježíš, kterýž dal sebe samého mzdu na vykoupení za všechny, na osvědčení časem svým.

Jan 1:14. Slovo to tělo učiněno jest a přebývalo mezi námi, (a viděli jsme slávu Jeho, slávu jakožto jednorozeného od Otce,) plné milosti a pravdy.

Gal. 4:4. Ale když přišla plnost času, poslal Bůh Syna svého učiněného z ženy, učiněného pod zákonem.

Řím. 9:4-5. Kteřížto jsou Izraelští, jejichž jest přijetí za syny, i sláva, i smlouvy, i zákona dání, i služba, i zaslíbení, jejichž jsou otcové, a ti, z nichž jest Kristus podlé těla, kterýž jest nade všechny Bůh požehnaný na věky. Amen.

Lk. 1:35. A odpověděv anděl, řekl jí: Duch svatý sstoupí v tě, a moc Nejvyššího zastíní tobě; a protož i to, což se z tebe svatého narodí, slouti bude Syn Boží.

Kol. 2:9. V Ném přebývá všechna plnost Božství tělesně.

Žd. 7:24-25. Ale tento poněvadž zůstává na věky, věčné má kněžství. A protož i dokonale spasiti může ty, kteříž přistupují skrze něho k Bohu, vždycky jsa živ k orodování za ně.

22. Kterak Kristus, jsa Syn Boží, stal se člověkem?

Kristus, Syn Boží, stal se člověkem, přijav skutečné tělo a rozumnou duši, a byv mocí Ducha Svatého v lůně panny Marie počat a z ní narozen, avšak bez hříchu.

Žd. 2:14.16. Poněvadž tedy dítky účastnost mají těla a krve, i on též podobně účasten jest jich, aby skrze smrt zahladil toho, kterýž má vladařství smrti, to jest d'ábla. (...) Neboť nikoli nepřijal andělů, ale sámě Abrahamovo přijal.

Žd. 10:5. Protož vchážeje na svět, dí: Oběti a daru nechtěl jsi, ale tělo jsi mi způsobil.

Mat. 26:38. Tedy dí jim: Smutnáť jest duše má až k smrti. Pozůstaňtež tuto, a bděte se mnou.

Lk. 1:27-28.31.34-35. Ku panně zasnoubené muži, kterémuž jméno bylo Jozef, z domu Davidova, a jméno panny Maria. I všed k ní anděl, dí: (...) A počneš v životě, a porodiš syna, a nazůveš jméno jeho Ježíš. (...) Duch svatý sstoupí v tě, a moc Nejvyššího zastíní tobě; a protož i to, což se z tebe svatého narodí, slouti bude Syn Boží.

Lk. 1:41-42. I stalo se, jakž uslyšela Alžběta pozdravení Marie, zplésalo nemluvnátko v životě jejím, a naplněna jest Duchem svatým Alžběta. I zvolala hlasem velikým a řekla: Požehnaná ty mezi ženami, a požehnaný plod života tvého.

Gal. 4:4. Když přišla plnost času, poslal Bůh Syna svého učiněného z ženy, učiněného pod zákonem.

Žd. 4:15. Nebo nemáme biskupa, kterýž by nemohl čitedlen býti mdlob našich, ale zkušeného nám podobně, kromě hříchu.

Žd. 7:26. Takového zajisté slušelo nám míti velekněze: svatého, nevinného, nepoškrvněného, odděleného od hříšníků a kterýž by vyšší nad nebesa učiněn byl.

23. Které úřady vykonává Kristus co Vykupitel náš?

Kristus co Vykupitel náš vykonává úřad prorocký, kněžský a královský, a to jakož ve stavu ponížení, tak i ve stavu vyvýšení svého.

Sk. 3:21-22. Kteréhož zajisté musejí přijíti nebesa, až do času napravení všech věcí; což byl předpověděl Bůh skrze ústa všech svých svatých proroků od věků. Mojžíš zajisté otcům řekl: Proroka vám vzbudí Pán Bůh váš z bratří vašich jako mne, jehož poslouchati budete ve všem, cožkoli bude mluvití vám.

Žd. 12:25. Viztež, abyste neodpírali mluvícímu. Nebo poněvadž onino neušli, kteříž odpírali tomu, jenž na zemi na místě Božím mluvil, čím více my, jestliže tím, kterýž s nebe jest, pohrdneme?

2. Kor. 13:3. Poněvadž usilujete zkusiti toho, kterýž skrze mne mluví, Krista, kterýžto k vám není nemocný, ale mocný jest v vás.

Žd. 5:5-7. Tak i Kristus ne sám sobě té cti osobil, aby byl nejvyšším knězem, ale ten, kterýž řekl jemu: Syn můj jsi ty, já dnes zplodil jsem tebe. Jakž i jinde praví: Ty jsi kněz na věky podle řádu Melchisedechova. Kterýž za dnů těla svého modlitby a ponížené prosby k tomu, kterýž ho mohl zachovati od smrti, s křikem velikým a slzami obětoval, a vyslyšán jest v tom strachu.

Žd. 7:24-25. Ale tento poněvadž zůstává na věky, věčné má kněžství. A protož i dokonale spasiti může ty, kteříž přistupují skrze něho k Bohu, vždycky jsa živ k orodování za ně.

Ž. 2:6. Jáť jsem ustanovil krále svého nad Sionem, horou svatou mou.

Iz. 9:6-7. Nebo dítě narodilo se nám, syn dán jest nám, i bude knížetství na rameni jeho, a nazváno bude jméno jeho: Předivný, Rádce, Bůh silný, Rek udatný, Otec věčnosti, Kníže pokoje. K rozmnožování pak toho knížetství a pokoje, jemuž nebude konce, sedne na stoličce Davidově, a na království jeho, až je i v řád uvede, a utvrdí v soudu a v spravedlnosti, od tohoto času až na věky. Horlivost Hospodina zástupů to učiní.

Mat. 21:5. Povězte dceři Sionské: Aj, král tvůj béře se tobě tichý, a sedě na oslící, a na oslátku té jhu podrobené.

Ž. 2:8-11. Požádej mne, a dámt' národy, dědictví tvé, a končiny země, vládařství tvé. Roztlučeš je prutem železným, a jako nádobu hrnčírskou

roztríštíš je. A protož, králové, nyní srozumějte, vyučujte se, soudcové zemští. Služte Hospodinu v bázni, a veselte se s třesením.

24. Kterak vykonává Kristus Pán úřad svůj prorocký?

Kristus Pán vykonává úřad svůj prorocký tak, že nám skrze Slovo své a skrze Ducha vůli Boží pro naši spásu zjevuje.

Jan 1:18. Boha žádný nikdy neviděl; jednorozený ten Syn, kterýž jest v lůno Otce, onť vypravil.

1. Pt. 1:10-12. O kterémž spasení bedlivě přemýšlovali, a je vystihati usilovali proroci, kteříž o té milosti, kteráž se vám státi měla, prorokovali, vystihajíce to, na který aneb jaký čas minil by ten, kterýž v nich byl, Duch Kristův, předpovídající o utrpeních Kristových a o veliké za tím slávě. Kterýmžto zjevено jest, že ne sobě, ale nám tím přísluhovali, což jest vám nyní zvěstováno skrze ty, kteříž vám kázali evangelium, v Duchu svatém seslaném s nebe, na kteréž věci žádostivi jsou andělé patřiti.

Jan 15:15. Nebudu vás více nazývati služebníky, nebo služebník neví, co by činil pán jeho. Ale vás jsem nazval přátely, nebo všecko, což jsem koli slyšel od Otce svého, oznámil jsem vám.

Jan 20:30-31. Mnohé zajisté i jiné divy činil Ježíš před obličejem učedníků svých, kteříž nejsou zapsáni v knize této. Ale tito zapsáni jsou, abyste věřili, že Ježíš jest Kristus, Syn Boží, a abyste věříce, život měli ve jménu jeho.

Jan. 14:26. Utěšitel pak, ten Duch svatý, kteréhož pošle Otec ve jménu mém, onť vás naučí všemu, a připomenet' vám všecko, což jsem koli mluvil vám.

25. Kterak vykonává Kristus Pán úřad svůj kněžský?

Kristus Pán vykonává úřad svůj kněžský tak, že samého sebe vydal jednou v oběť, aby spravedlnosti Boží zadosti učiniv, smířil nás s Pánem Bohem, a že ustavičně oroduje za nás.

Žd. 9:14.28. Čím více krev Kristova, kterýž skrze Ducha věčného samého sebe obětoval nepoškrvněného Bohu, očistí svědomí vaše od skutků mrtvých k sloužení Bohu živému? (...) Kristus jednou jest obětován, k shlazení mnohých lidí hříchů, podruhé bez hřichu ukáže se těm, kteříž ho čekají k spasení.

Žd. 2:17. Pročež ve všem připodobněn býti měl bratřím, aby milosrdný byl, a věrný nejvyšší kněz v tom, což se u Boha k očištění hříchů lidu díti mělo.

Žd. 7:24-25. Ale tento poněvadž zůstává na věky, věčné má kněžství. A protože i dokonale spasiti může ty, kteříž přistupují skrze něho k Bohu, vždycky jsa živ k orodování za ně.

26. Kterak vykonává Kristus Pán úřad svůj královský?

Kristus Pán vykonává úřad svůj královský tak, že nás sobě podmaňuje, nad námi panuje a nás obhajuje, a že všechny nepřátele své i naše krotí a přemáhá.

Sk. 15:14-16. Šimon ted' vypravoval, kterak Bůh nejprve popatřil na pohany, aby přijal lid jménu svému. A s tím se srovnávají i řeči prorocké, jakož psáno jest: Potom se navrátím, a vzdělám zase stánek Davidův, kterýž byl klesl, a zbořeniny jeho zase vzdělám, a vyzdvihnu jej.

Iz. 33:22. Nebo Hospodin jest soudce náš, Hospodin ustanovitel práv našich, Hospodin král náš, onť spasí nás.

Iz. 32:1-2. Aj, v spravedlnosti kralovati bude král, a knížata v soudu panovati budou. Nebo bude muž ten jako skrýše před větrem, a schrana před přívalem, jako potokové vod na místě suchém, jako stín skály veliké v zemi vyprahlé.

1. Kor. 15:25. Nebo musí on kralovati, dokudž nepoloží všech nepřátel pod nohy Jeho.

Ž. 110. Řekl Hospodin Pánu mému: Sed' na pravici mé, dokudž nepoložím nepřátel tvých za podnože noh tvých. Berlu moci tvé vyšle Hospodin z Siona, řka: Panuj u prostřed nepřátel svých. Lid tvůj dobrovolný v den boje tvého v ozdobě svatosti, z života hned v svitání jako rosa plod tvůj bude. Přisáhl Hospodin, a nebude želeťi toho, řka: Ty jsi kněz na věky podlé řádu Melchisedechova. Pán po pravici tvé potře v den hněvu svého krále. Soud činiti bude mezi národy, porážku hroznou učiní, potře i hlavu panující nad mnohými krajinami. Z potoka na cestě píti bude, a protož povýší hlavy.

27. V čem spočívalo Krista Pána ponížení?

Krista Pána ponížení spočívalo v tom, že se narodil, a to ve stavu nízkém,

učiněn byv pod zákonem a podstoupiv strasti tohoto života, hněv Boží a zlořečenou smrt kříže, že byl pohřben a že nějaký čas byl pod mocí smrti.

Lk. 2:7. I porodila Syna svého provorozeného, a plénkami ho obvinula, a položila jej v jeslech, proto že neměli místa v hospodě.

Gal. 4:4. Když přišla plnost času, poslal Bůh Syna svého, narozeného ze ženy, učiněného pod zákonem.

Žd. 12:2-3. Patříce na vůdce a dokonavatele víry Ježíše, kterýž místo předložené sobě radosti strpěl kříž, opováživ se hanby, i posadil se na pravici trůnu Božího. A považte, jaký jest ten, kterýž snášel od hříšníků taková proti sobě odmlouvání, abyste neustávali, v mysech svých hynouce.

Iz. 53:2-3. Nebo před ním vyrostl jako proutek, a jako kořen z země vyprahlé, nemaje podoby ani krásy. Vidělit' jsme jej, ale nic nebylo viděti toho, proč bychom ho žádostivi byli. Nejpohrdanější zajisté a nejopovrženější byl z lidí, muž bolestí, a kterýž zkusil nemoci, a jako ukryvající tvář svou; nejpohrdanější, pročez jsme ho za nic nevážili.

Lk. 22:44. A jsa v boji, horlivěji se modlil. I učiněn jest pot jeho jako krůpě krve tekoucí na zemi.

Mat. 27:46. A při hodině deváté zvolal Ježíš hlasem velikým, řka: Eli, Eli, lama zabachtani? To jest: Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil?

Fp. 2:8. A v způsobu nalezen jako člověk, ponížil se, poslušný byv až do smrti, a to smrti kříže.

1. Kor. 15:3-4. Vydal jsem zajisté vám nejpředněji, což jsem i vzal, že Kristus umřel za hříchy naše podlé písem, a že jest pohřben, a že vstal z mrtvých třetího dne podlé písem.

Mat. 12:40. Nebo jakož byl Jonáš v břiše velryba tři dni a tři noci, takť bude Syn člověka v srdci země tři dni a tři noci.

Sk. 2:24-27.31. Jehož Bůh vzkřísil, zprostitv bolestí smrti, jakož nebylo možné jemu držánu býti od ní. Nebo David praví o něm: Spatřoval jsem Pána před sebou vždycky; nebo jest mi po pravici, abych se nepohnul. Protož rozveselilo se srdce mé, a zplésal jazyk můj, nýbrž i tělo mé odpočine v naději. Nebo nenecháš duše mé v pekle, aniž dáš viděti svatému svému porušení. (...) To

předzvěděv, mluvil o vzkříšení Kristovu, že není opuštěna duše jeho v pekle, ani tělo jeho vidělo porušení.

28. V čem spočívá Krista Pána vyvýšení?

Krista Pána vyvýšení spočívá v tom, že třetího dne vstal zase z mrtvých, že vstoupil na nebesa, sedí na pravici Boha Otce, a že přijde v den nejposlednější, aby soudil svět.

1. Kor. 15:3-4. Vydal jsem zajisté vám nejdříve, což jsem i vzal, že Kristus umřel za hříchy naše podle písem, a že jest pohřben, a že vstal z mrtvých třetího dne podle písem.

Mk. 16:19. Když pak jim odmluvil Pán, zhůru vzat jest do nebe, a sedí na pravici Boží.

Ef. 1:19-20. Kterak jest nesmírná velikost moci jeho k nám věřícím podle působení mocnosti síly jeho, kteráž dokázal na Kristu, vzkřísiv jej z mrtvých, a posadiv na pravici své na nebesích.

Sk. 1:9-11. A to pověděv, ani na to hledí, zhůru vyzdvižen jest, a oblak vzal jej od očí jejich. A když za ním v nebe jdoucím pilně hleděli, aj,-dva muži postavili se podle nich v rouše bílém, a řekli: Muži Galilejští, co stojíte, hledíce do nebe? Tento Ježíš, kterýž zhůru vzat jest od vás do nebe, tak' přijde, jakž jste spatřili způsob jeho jdoucího do nebe.

Sk. 17:31. Proto že uložil den, v kterémž souditi bude všecken svět v spravedlnosti skrze toho muže, kteréhož k tomu vystavil, slouže k víře všechněm, vzkřísiv jeho z mrtvých.

29. Kterak stáváme se účastnými vykoupení skrze Krista vydobytého a zaplaceného?

Vykoupení skrze Krista vydobytého a zaplaceného se účastnými stáváme, když nám je Duch Svatý účinně přivlastní.

Jan 1:11-12. Do svého vlastního přišel, ale vlastní jeho nepřijali ho. Kteríž pak koli přijali jej, dal jim moc syny Božími býti, těm, kteříž věří ve jméno jeho.

Tt. 3:5-6. Ne z skutků spravedlnosti, kteráž bychom my činili, ale podle

milosrdenství svého spasil nás, skrze obmytí druhého narození, a obnovení Ducha svatého; kteréhož vylil na nás hojně, skrze Jezukrista spasitele našeho, abychom, ospravedlnění jsouce milostí jeho, byli dědicové v naději života věčného.

30. Jakým způsobem nám Duch Svatý vykoupení skrze Krista vydobyté a zaplacené přivlastňuje?

Duch Svatý nám vykoupení skrze Krista vydobyté a zaplacené přivlastňuje tak, že v nás víru působí a nás skrze ni v účinném povolání našem ku Kristu připojuje.

Ef. 1:13-14. V kterémž i vy naději máte, slyševše slovo pravdy, totiž evangelium spasení svého, skrze kteréž také, uvěřivše, znamenáni jste Duchem zaslíbení svatým, kterýž jest závdavek dědictví našeho, na vykoupení toho, což jím dobyto jest, k chvále slávy jeho.

Jan 6:37.39. Všecko což mi dává Otec, ke mně přijde; a toho, kdož ke mně přijde, nevyvrhu ven. (...) Tatoť pak jest vůle toho, který mne poslal, aby každý, kdož vidí Syna a věří v Něho, mel život věčný; a Jáť jej vzkřísím v den nejposlednější.

Ef. 2:8. Nebo milostí spasení jste skrze víru; a to ne sami z sebe, darť jest to Boží.

Ef. 3:17. Aby Kristus skrze víru přebýval v srdcích vašich.

1. Kor. 1:9. Věrnýť jest Bůh, skrze něhož povolání jste k účastenství Syna jeho Jezukrista, Pána našeho.

31. Co jest účinné povolání?

Účinné povolání jest dílo Ducha Božího, kterým On nás o našem hříchu a o naší bídnosti přesvědčuje, mysl naši k poznání Krista osvěcuje, vůli naši obnovuje, a tak nás přesvědčuje a uschopňuje, abychom se chopili Pána Ježíše Krista, jenž se nám v evangeliu zdarma nabízí.

2. Tim. 1:9. Kterýž spasil nás, a povolal povoláním svatým, ne podle skutků našich, ale podle uložení svého a milosti nám dané v Kristu Ježíši před časy věků.

2. Tes. 2:13-14. *Myť pak jsme povinni děkovati Bohu vždycky z vás, bratří Pánu milí, že vyvolil vás Bůh od počátku k spasení, v posvěcení Ducha, a u víře pravdy, k čemuž povolal vás skrze evangelium naše, k dojití slávy Pána našeho Jezukrista.*

Sk. 2:37. *To slyševše, zkormoucení jsou v srdci, a řekli Petrovi a jiným apoštolům: Což máme činiti, muži bratří?*

Sk. 26:17-18. *Tě nyní posílám, otvírati oči jejich, aby se obrátili od temností k světlu, a z moci ďábelské k Bohu, aby tak hříchů odpuštění a díl s posvěcenými vzali skrze víru, kteráž jest ve mne.*

Ez. 36:26-27. *A dám vám srdce nové, a ducha nového dám do vnitřností vašich, a odejma srdce kamenné z těla vašeho, dám vám srdce masité. Ducha svého, pravím, dám do vnitřností vašich, a učiním, abyste v ustanoveních mých chodili, a soudů mých ostržili a činili je.*

Jan 6:44-45. *Žádný nemůže přijíti ke mně, leč by jej Otec můj, kterýž mne poslal, přitáhl, a Já jej vzkřísím v den nejposlednější. Psáno jest v prorocích: A budou všickni učeni od Boha. Protož každý, kdož slyšel od Otce a naučil se, jdeť ke mně.*

Fp. 2:13. *Bůh zajisté jest, který působí ve vás i chtění i skutečné činění podlé dobré vůle své.*

32. Kterých dobrodiní a výsad dostává se v životě tomto těm, kteří jsou účinně povoláni?

Kteří jsou účinně povoláni, jsou v životě tomto účastni ospravedlnění, adoptování, posvěcení a všech dalších dobrodiní a výsad, buď s těmito věcmi spojených aneb za nimi jdoucích v životě tomto.

Řím. 8:30. *Kteréž pak předzřídil, těch i povolal, a kterýchž povolal, ty i ospravedlnil, a kteréž ospravedlnil, ty i oslavil.*

Ef. 1:5. *Předzřídív nás k zvolení za syny skrze Ježíše Krista pro sebe, podlé dobře libé vůle své.*

1. Kor. 1:26.30. *Vidíte zajisté povolání své, bratří, že nemnozí moudří podlé těla, nemnozí mocní, nemnozí urození. (...) Vy pak jste z něho v Kristu Ježíši, kterýž učiněn jest nám moudrost od Boha, i spravedlnost, i posvěcení, i*

vykoupení.

33. Co jest ospravedlnění?

Ospravedlnění jest skutek svobodné a nezasloužené milosti Boží, v kterémž On všechny hříchy naše odpouští a nás za spravedlivé před obličejem svým přijímá, a to pouze pro spravedlnost Kristovu, kteráž nám přičtena a samou toliko vírou přijata bývá.

Ef. 1:7. V němž máme vykoupení skrze krev jeho, [totiž] odpuštění hříchů, podlé bohatství milosti jeho.

Řím. 3:24-25. Spravedliví pak učinění bývají darmo, milostí jeho, skrze vykoupení, kteréž se stalo v Kristu Ježíši, jehož Bůh vydal za smírci, skrze víru ve krvi jeho, k ukázaní spravedlnosti své, skrze odpuštění předešlých hříchů.

Řím. 4:6-8. Jakož i David vypravuje blahoslavenství člověka, jemuž Bůh přivlastňuje spravedlnost bez skutků, řka: Blahoslavení, jichž odpuštěny jsou nepravosti, a jejichž přikryti jsou hříchové. Blahoslavený muž, kterémuž Pán nepočítá hřichu.

2. Kor. 5:19-21. Nebo Bůh byl v Kristu, mír uvodě svět s sebou, nepočítaje jim hříchů jejich a složil v nás to slovo smíření. Protož my na místě Kristově poselství dějice, jako by Bůh skrze náš žádal, prosíme na místě Kristově, smířte se s Bohem. Nebo Toho, kterýž hřichu nepoznal, za nás učinil hřichem, abychom my učinění byli spravedlností Boží v Něm.

Řím. 5:17-19. Nebo poněvadž pro ten pád jeden smrt kralovala pro toho jednoho, mnohem více, kteříž rozhojněnou milost a dar spravedlnosti přijímají, v životě kralovati budou skrze toho jediného Jezukrista. A tak tedy, jakž skrze pád jeden na všechny lidi přišla vina ku potupení, tak i skrze jediné ospravedlnění na všechny lidi přišla milost k ospravedlnění života. Nebo jakož skrze neposlušensství jednoho člověka učiněno jest mnoho hříšných, tak i skrze poslušensství jednoho spravedliví učinění budou mnozí.

Gal. 2:16. Vědouce, že nebývá člověk ospravedlněn z skutků zákona, ale skrze víru v Jezukrista, i my v Krista uvěřili jsme, abychom ospravedlnění byli z víry Kristovy, a ne z skutků zákona, proto že nebude ospravedlněn z skutků zákona žádný člověk.

Fp. 3:8-9. Abych Krista získal, a v něm nalezen byl nemající své spravedlnosti, kteráž jest z zákona, ale tu, kteráž jest z víry Kristovy, tu spravedlnost, kteráž jest z Boha, a u víře záleží.

34. Co jest adoptování?

Adoptování jest skutek svobodné a nezasloužené milosti Boží, skrze který v počet synů Božích přijati jsou, k všelikým výsadám jejich právo máme.

1. Jan. 3:1. Pohleďte, jakou lásku dal nám Otec, totiž abychom synové Boží slouli. Protož svět nezná nás, že jeho nezná.

Jan 1:12, Kterž pak koli přijali Jej, dal jim moc syny Božími býti, totiž těm, kterž věří ve jméno Jeho.

Řím. 8:17. A jestliže synové, tedy i dědicové, dědicové zajisté Boží, spolu pak dědicové Kristovi, však jestliže spolu trpíme, abychom spolu i oslaveni byli.

35. Co jest posvěcení?

Posvěcení jest dílo svobodné a nezasloužené milosti Boží, skrze které býváme na celém člověku podle obrazu Božího obnovení a stále více uschopnění umírati hříchu a živi býti spravedlnosti.

2. Tes. 2:13. Myť pak jsme povinni děkovati Bohu vždycky z vás, bratří Pánu milí, že vyvolil vás Bůh od počátku k spasení, v posvěcení Ducha, a u víře pravdy.

Ef. 4:22-24. Vám náleží (...) obnoviti se pak duchem myslí své, a obléci toho nového člověka, podlé Boha stvořeného, v spravedlnosti a v svatosti pravdy.

Řím. 6:4-6. Pohřbeni jsme tedy s Ním skrze křest v smrt, abychom jakož z mrtvých vstal Kristus k slávě Otce, tak i my v novotě života chodili. Nebo poněvadž jsme s ním vštípeni připodobněním smrti jeho, tedyť i vzkříšením budeme, to vědouce, že starý člověk náš s ním spolu ukřižován jest, aby bylo umrtveno tělo hřícha, abychom již potom nesloužili hříchu.

Řím. 8:1. A protož neníť již žádného potupení těm, kterž jsou v Kristu Ježíši, nechodícím podlé těla, ale podlé Ducha.

36. Která dobrodiní a výsady jsou v životě tomto buď s ospravedlněním, s adoptováním a s posvěcením spojeny, nebo z nich vyplývají?

Dobrodiní a výsady v životě tomto buď s spravedlností, s synovstvím Božím a s posvěcením spojená nebo z nich vyplývající jsou: ujištění o lásce Boží, pokoj svědomí, radost v Duchu Svatém, zrůst v milosti a v ní až do konce setrvání.

Řím. 5:1-2.5. Ospravedlnění tedy jsouce z víry, pokoj máme s Bohem skrze Pána našeho Jezukrista. Skrze něhož i přístup měli jsme věrou k milosti této, kterouž stojíme. A chlubíme se nadějí slávy Boží. (...) A nadějet' nezahanbuje; nebo láska Boží rozlita jest v srdcích našich skrze Ducha svatého, kterýž dán jest nám.

Řím. 14:17. Království zajisté Boží není pokrm a nápoj, ale spravedlnost a pokoj a radost v Duchu Svatém.

Př. 4:18. Ale stezka spravedlivých jako světlo jasné, kteréž rozmáhá se, a svítí až do pravého dne.

1. Jan. 5:13. Tyto věci psal jsem vám věřícím ve jménu Syna Božího, abyste věděli, že máte věčný život, a abyste věřili ve jméno Syna Božího.

1. Pt. 1:5. Kteříž mocí Boží ostríhání býváte skrze víru k spasení, kteréž hotovo jest, aby zjeveno bylo v času posledním.

37. Kterých dobrodiní a výsad dostává se věřícím od Krista při smrti?

Po smrti věřících stávají se duše jejich dokonalými v svatosti a ihned vcházejí v slávu; těla pak jejich, jsouce těž připojena ke Kristu, zůstávají v hrobech svých až do vzkříšení z mrtvých.

Žd. 12:22-23. Přistoupili jste k hoře Sionu, a k městu Boha živého, Jeruzalému nebeskému, a k nesčíslnému zástupu andělů, k veřejnému shromáždění a k církvi prvorozených, kteříž zapsáni jsou v nebesích, a k Bohu soudci všech, a k duchům spravedlivých dokonalých.

2. Kor. 5:1.6-8. Víme zajisté, že byl-li by tohoto našeho zemského přebývání stánek zbořen, stavení od Boha máme, příbytek ne rukou udělaný, věčný v

nebesích. (...) Protož doufanlivé mysli vždycky jsou, a vědouce, že dokudž pohostinu jsme v tomto těle, vzdálení jsme ode Pána, (nebo skrze víru chodíme, ne skrze vidění), doufanlivét' pak mysli jsme, a oblibujeme raději vyjít z těla, a přijít ku Pánu.

Fp. 1:23. K obémuť se k tomu nakloňuji, žádost maje umřítí, a býti s Kristem, což by mnohem lépe bylo.

Luk. 23:43. I řekl mu Ježíš: Amen pravím tobě: dnes budeš se mnou v ráji.

1. Tes. 4:14. Nebo jakož věříme, že Ježíš umřel, a z mrtvých vstal, takt' Bůh i ty, kteříž by zesnuli v Ježíšovi, přivede s ním.

Iz. 57:1-2. Před příchodem zlého vychvácen bývá spravedlivý, že dochází pokoje, a odpočívá na ložci svém, kdožkoli chodí v upřímosti své.

Job 19:26-27. Nebo já vím, že Vykupitel můj živ jest, a že v den nejposlednější nad prachem se postaví. A ač by kůži mou i tělo mé červi zvrtali; však vždy v těle svém uzřím Boha, kteréhož já uzřím sobě, a oči mé spatří Jej, a ne jiný, jakkoli zhynula ledví má u vnitřnosti mé.

38. Kterých dobrodiní a výsad dostává se věřícím od Krista při vzkříšení?

Věřící, jsouce při vzkříšení probuzení v slávě, budou v den soudný otevřeně vyznání, zproštění obvinění a dokonale blahoslavenými učiněni, v Pánu Bohu se plně radující až na věky.

1. Kor. 15:43. Rozsívá se nesličné, vstane slavné; rozsívá se nemocné, vstane mocné.

Mat. 25:23. Řekl mu pán jeho: To dobře, služebníče dobrý a věrný, nad málem byl jsi věrný, nad mnohem tebe ustanovím. Vejdiz v radost pána svého.

Mat. 10:32. Kdožkoli vyzná mne před lidmi, vyznámt' i Já jej před Otcem svým, kterýž jest v nebesích.

1. Jan. 3:2. Nejmilejší, nyní synové Boží jsme, ale ještěť se neokázalo, co budeme. Vímeť pak, že když se okáže, podobni jemu budeme; nebo viděti jej budeme tak, jakž jest.

1. Kor. 13:12. Nyní zajisté vidíme v zrcadle a skrze podobenství, ale tehdy tváří v tvář. Nyní poznávám z částky, ale tehdy poznám, tak jakž i známostí obdařen budu.

1. Tes. 4:16-17. Nebo sám ten Pán s zvukem ponoukajícím, s hlasem archanděla a s troubou Boží sstoupí s nebe, a mrtví v Kristu vstanou nejprvé. potom my živí pozůstavení spolu s nimi zachvácení budeme do oblaků, vstříc Pánu v povětří, a tak vždycky se Pánem budeme.

39. Kterou povinnost vyžaduje Pán Bůh od člověka?

Pán Bůh vyžaduje od člověka povinnost poslušnu býti zjevené vůle Jeho.

Mich. 6:8. Oznámiltě tobě, ó člověče, co jest dobrého i čehož Hospodin vyhle dává od tebe, totiž to, abys činil soud a miloval milosrdenství a pokorně chodil s Bohem svým.

1. Petr. 1:15-19. Ale jakož Ten, kterýž vás povolal, svatý jest, i vy svatí ve všem obcování buďte. Jakož napsáno jest: Svatí buďte, nebo já svatý jsem. A poněvadž Otcem nazýváte toho, kterýž bez přijímání osob soudí vedlé skutků jednoho každého, viztež, abyste v bázni čas svého zde putování konali, věduce, že ne porušitelnými věcmi, stříbrem neb zlatem, vykoupení jste z marného obcování od otců vydaného, ale drahou krví jakožto Beránka nevinného a nepoškrvněného, Krista.

40. Které pravidlo poslušnosti od počátku zjevil Pán Bůh člověku?

Pravidlo poslušnosti, které Pán Bůh od počátku člověku zjevil, byl zákon mravní.

Řím. 2:14-15. Nebo když pohané zákona nemajíce, od přirození činí to, což přikazuje zákon, takoví zákona nemajíce, sami sobě zákonem jsou, jako ti, kteříž ukazují dílo zákona napsané na srdcích svých, když jim to osvědčuje svědomí jejich i myšlení, kteráž se vespolek obviňují, aneb také vymlouvají.)

Řím. 10:5. Nebo Mojžiš píše o spravedlnosti, kteráž jest z zákona, pravě: Který by koli člověk činil ty věci, živ bude v nich.

41. Kde jest ten mravní zákon souhrnně obsažen?

Mravní zákon jest souhrnně obsažen v desateru Božích přikázání.

Dt. 10:4. I napsal na těch deskách, tak jakž prvé byl napsal, deset slov, kteráž mluvil k vám Hospodin na hoře z prostředku ohně v den shromáždění onoho, a dal je Hospodin mně.

Mat. 19:17b. Chceš-li pak vjíti do života, ostříhej přikázání.

42. Co jest shrnutí desatera Božích přikázání?

Shrnutí desatera Božích přikázání jest: Milovati Pána Boha svého z celého srdce svého, ze vsí duše své a ze vsí mysli své a bližního svého jako sebe samého.

Mat. 22:37-40. Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého, a ze vsí duše své, a ze vsí mysli své. To jest přední a veliké přikázání. Druhé pak jest podobné tomu: Milovati budeš bližního svého jako sebe samého. Na těch dvou přikázáních všecken zákon záleží i proroci.

43. Kterak zní předmluva na desatero Božích přikázání?

Předmluva na desatero Božích přikázání zní: „Já jsem Hospodin Bůh tvůj, kterýž jsem tě vyvedl z země Egyptské, z domu služby.“

Ex. 20:2.

44. Čemu se z té předmluvy na desatero učíme?

Z předmluvy na desatero se učíme, že poněvadž Pán Bůh jest Pán a Bůh náš a Vykupitel, tudíž jsme zavázáni zachovávatí všecka přikázání Jeho.

Dt. 11:1. Milujž tedy Hospodina Boha svého a ostříhej nařízení jeho, ustanovení a soudů jeho, i přikázání jeho po všecky dny.

Lk. 1:74-75. Abychom bez strachu, z ruky nepřátel svých jsouce vysvobození, sloužili jemu, v svatosti a v spravedlnosti před obličejem jeho, po všecky dny života svého.

1. Pt. 1:15-19. Ale jakož Ten, kterýž vás povolal, svatý jest, i vy svatí ve všem obcování buďte. Jakož napsáno jest: Svatí buďte, nebo já svatý jsem. A poněvadž Otcem nazýváte toho, kterýž bez přijímání osob soudí vedlé skutků jednoho každého, viztež, abyste v bázni čas svého zde putování konali, věduce, že ne porušitelnými věcmi, stříbrem neb zlatem, vykoupení jste z

marného obcování od otců vydaného, ale drahou krví jakožto Beránka nevinného a nepoškrvněného, Krista.

45. Kterak zní první přikázání?

První přikázání zní: „Nebudeš míti bohů jiných přede mnou.“

Ex. 20:3.

46. Co se přikazuje v prvním přikázání?

V prvním přikázání se nám přikazuje, abychom věděli a vyznávali, že Pán Bůh jest Bůh jediný a pravý a Bůh náš, a abychom Jej dle toho uctívali, Jemu sloužili a Jeho oslavovali.

1. Par. 28:9. Ty také, Šalomoune, synu můj, znej Boha otce svého, a služ jemu celým srdcem a myslí ochotnou. Nebo všechna srdce zpytuje Hospodin a všeliká myslí tanutí zná. Budeš-li ho hledati, nalezneš jej; pakli ho opustíš, zavrže tě na věky.

Dt. 26:17. Dnes i ty připověděl se k Hospodinu, že jej budeš míti za Boha, a choditi budeš po cestách jeho, a ostríhati ustanovení jeho, a přikázání i soudů jeho, a poslouchati hlasu jeho.

Mat. 4:10. Tedy řekl mu Ježíš: Odejdiž, satane; neboť psáno jest: Pánu Bohu svému klaněti se budeš, a jemu samému sloužiti budeš.

Ž. 29:2. Vzdejte Hospodinu slávu jména jeho, sklánějte se Hospodinu v ozdobe svatosti.

47. Co se zakazuje v prvním přikázání?

V prvním přikázání se nám zakazuje, abychom pravého Boha jako Boha a jakožto našeho Boha nezapírali, Jej ctíti a velebiti neobmeškávali a poctu i slávu Jemu samému náležející žádnému jinému nedávali.

Ž. 14:1. Říká blázen v srdci svém: Není Boha. Porušení jsou, a ohavní v snažnostech; není, kdo by činil dobré.

Řím. 1:20-21. Nebo neviditelné věci jeho, hned od stvoření světa, po věcech učiněných rozumem pochopeny bývají, totiž ta jeho věčná moc a Božství, tak

aby oni byli bez výmluvy, Proto že poznavše Boha, nectili jako Boha, ani jemu děkovali, ale marní učinění jsou v myšleních svých, a zatmíno jest nemoudré srdce jejich.

Ž. 81:10-11. Já jsem Hospodin Bůh tvůj, kterýž jsem tě vyvedl z země Egyptské, otevři jen ústa svá, a naplnímť je. Ale neuposlechl lid můj hlasu mého, a Izrael nepřestal na mně.

Řím. 1:25-26. Ty, kteříž směnili pravdu Boží za lež, a ctili i sloužili stvoření raději nežli stvořiteli, kterýž jest pozhnaný na věky. Amen. Protož je vydal Bůh v žádosti ohavné. Nebo i ženy jejich změnily přirozené sebeužívání v to, kteréž jest proti přirození.

48. Čemu nás ta slova „přede mnou“ v prvním přikázání obsažená obzvláště učí?

Ta slova „přede mnou“ v prvním přikázání obsažená učí nás, že Pán Bůh, kterýž spatřuje všechny věci, zaznamenává a velmi nelibě to nese, pakli kdo jiné bohy má a tak proti Němu hřeší.

Ž. 44:20-21. Kdybychom se byli zapomenuli na jméno Boha svého, a pozdvihli rukou svých k bohu cizímu, zdaliž by toho Bůh byl nevyhledával? Nebo on zná skrytosti srdce.

Ez. 8:5-18. I řekl mi: Synu člověčí, pozdvihni nyní oči svých k cestě na půlnoci. Tedy pozdvihl jsem oči svých k cestě na půlnoci, a aj, na půlnoci u brány oltářové ta modla horlení, právě kudyž se vchází. V tom řekl mi: Synu člověčí, vidíš-liž ty, co tito činí, ohavnosti tak veliké, kteréž činí dům Izraelský tuto, tak že se vzdáliti musím od svatyně své? Ale obrátě se, uzříš ještě větší ohavnosti. I přivedl mne ke dveřům síně, kdež jsem uzřel, a aj, díra jedna byla v stěně. A řekl mi: Synu člověčí, kopej medle tu stěnu. I kopal jsem stěnu, a aj, dvěře jedny. Tedy řekl mi: Vejdi, a viz ohavnosti tyto nejhorší, kteréž oni činí zde. Protož všed, uzřel jsem, a aj, všeliké podobenství zeměplazů a hovad ohydných, i všech ukydaných bohů domu Izraelského vyryto bylo na stěně vůkol a vůkol. A sedmdesáte mužů z starších domu Izraelského, s Jazaniášem synem Safanovým, stojícím u prostřed nich, stáli před nimi, maje každý kadihlnici svou v ruce své, tak že hustý oblak kadění vzhůru vstupoval. I řekl mi: Viděl-lis, synu člověčí, co starší domu Izraelského činí ve tmě, jeden každý v pokojích svých malovaných? Nebo říkají: Nikoli na nás nepatří Hospodin,

opustil Hospodin zemi. Dále mi řekl: Obrátě se, uzříš ještě větší ohavnosti, kteréž oni činí. I přivedl mne k vratům brány domu Hospodinova, kteráž jest na půlnoci, a aj, ženy seděly tam, plačícce Tammuze. I řekl mi: Viděl-lis, synu člověčí? Obrátě se, uzříš ještě větší ohavnosti nad tyto. Tedy uvedl mne do síně domu Hospodinova vnitřní, a aj, u vrat chrámu Hospodinova, mezi síňcí a oltářem bylo okolo pětmecítma mužů, jejichž záda byla k chrámu Hospodinovu, tváři pak jejich k východu, kteříž klaněli se proti východu slunce. I řekl mi: Viděl-lis, synu člověčí? Zdali lehká věc jest domu Judovu, aby činili ohavnosti tyto, kteréž činí zde? Nebo naplnivše zemi nátiskem, obrátili se, aby mne popouzeli, a aj, přičinějí ratolest vinnou k nosům svým. Protož i já také učiním podle prchlivosti; neslitujeť se oko mé, aniž se smiluji. I budou volati v uši mé hlasem velikým, a nevyslyším jich.

49. Kterak zní druhé přikázání?

Druhé přikázání zní: „Neučiníš sobě rytiny ani jakého podobenství těch věcí, kteréž jsou na nebi svrchu, ani těch kteréž na zemi dole, ani těch kteréž u vodách pod zemí: nebudeš se jím klaněti ani jich ctíti; nebo Já jsem Hospodin Bůh tvůj, Bůh silný, horlivý, navštěvující nepravost otců na synech do třetího a čtvrtého pokolení těch, kteříž nenávidí mne, a činící milosrdenství nad tisíci těmi, kteříž mne milují a ostříhají přikázání mých.“

Ex. 20:4-6.

50. Co se přikazuje v druhém přikázání?

V druhém přikázání se nám přikazuje, abychom veškeré zbožné služby a Boží ustanovení, které On v Slovu svém dal, přijímali a je v čistotě i celosti zachovávali.

Dt. 32:46. Přiložtež srdce svá ke všechněm slovům, kteráž já dnes osvědčuji vám, a přikažte to synům svým, aby ostříhali všech slov zákona tohoto, a činili je.

Mat. 28:20. Učíte je zachovávatí všecko, což jsem koli přikázal vám.

Sk. 2:41-42. Tedy ti, kteříž ochotně přijali slova jeho, pokřtěni jsou, a připojilo se v ten den duší okolo tři tisíců. I zůstávali v učení apoštolském, a v společnosti, a v lámání chleba, a na modlitbách.

51. Co se zakazuje v druhém přikázání?

V druhém přikázání se zakazuje uctívání Pána Boha a sloužení Jemu skrze obrazy nebo jakýmkoli jiným způsobem, jehož v Slovu svém neustanovil.

Dt. 4:15-19. Protož pilně pečujte o duše své, (nebo neviděli jste žádného obrazu toho dne, když k vám mluvil Hospodin na Orébě z prostředku ohně), abyste neporušili cesty své, a neučinili sobě rytiny aneb podobenství nějakého obrazu, tvárnosti muže neb ženy, podobenství nějakého hovada, kteréž jest na zemi, aneb podobenství jakéhokoli ptáka křídla majícího, kterýž létá v povětří, podobenství jakéhokoli zeměplazu na zemi, aneb podobenství jakékoli ryby, kteráž jest u vodě pod zemí. Ani pozdvihuj oči svých k nebi, abys, vida slunce a měsíc, i hvězdy se vším zástupem nebeským a ponuknut jsa, klaněl bys se jim a sloužil bys jim, ješto ty věci oddal Hospodin Bůh tvůj všechněm lidem pode vším nebem.

Ex. 32:5-8. Což vida Aron, vzdělal oltář před ním. I volal Aron, a řekl: Slavnost Hospodinova zítra bude. A nazejtří vstavše velmi ráno, obětovali zápal, a přivedli oběti pokojné. I sedl lid, aby jedl a pil, potom vstali, aby hrali. Mluvil pak Hospodin k Mojžíšovi: Jdi, sstup, nebo porušil se lid tvůj, kterýž jsi vyvedl z země Egyptské. Sešli brzo s cesty, kterouž jsem přikázal jim. Udělali sobě tele slité, a klaněli se mu, a obětovali jemu, řkouce: Tito jsou bohové tvoji, Izraeli, kteříž tě vyvedli z země Egyptské.

Dt. 12:31-32. Neučiníš tak Hospodinu Bohu svému, nebo všecko, což v ohavnosti má Hospodin, a čehož nenávidí, činili bohům svým; také i syny své a dcery své ohněm pálili ke cti bohům svým. Cožkoli já přikazuji vám, ostříhati budete, činíce to; nepřidáte k tomu, aniž co z toho ujmete.

Kol. 2:18. Nižádný vás nepředchvacuj svémyslně pokorou a náboženstvím andělským, v to, čehož neviděl, se vydávaje, [a] marně se nadýmaje smyslem těla svého.

52. Které důvody jsou přidány k druhému přikázání?

K druhému přikázání přidány jsou důvody ty, že Pán Bůh má svrchované panství nad námi, má nás ve vlastnictví a horlivě přihlíží k tomu, aby Jemu samému slouženo bylo.

Ž. 95:2-3.6. Předědeme obličeje jeho s díkyčiněním, žalmy prozpěvujme jemu.

Nebo Hospodin jest Bůh veliký, a král veliký nade všechny bohy. (...) Podťte, sklánějme se, a padněme před ním, klekejme před Hospodinem stvořitelem naším.

Ž. 45:11. I zalíbí se králi tvá krása; onť jest zajisté Pán tvůj, protož skláněj se před ním.

Ex. 34:13-14. Ale zboříte oltáře jejich, a modly jejich polámete, a jejich háje posekáte. Nebo nebudeš se klaněti Bohu jinému, proto že Hospodin jest, jméno má horlivý, Bůh silný, horlivý jest.

53. Kterak zní třetí přikázání?

Třetí přikázání zní: „Nevezmeš jména Hospodina Boha svého nadarmo, nebo nenechá bez pomsty Hospodin toho, kdož by bral jméno Jeho nadarmo.“

Ex. 20:7.

54. Co se přikazuje v třetím přikázání?

V třetím přikázání se nám přikazuje, abychom Božích jmen, titulů, vlastností a ustanovení, jakož i Jeho Slova a Jeho skutků svatě a uctivě užívali.

Mat. 6:9. A protož vy takto se modlte: Otče náš, kterýž jsi v nebesích, posvěť se jméno tvé.

Ž. 29:2. Vzdejte Hospodinu slávu jména jeho, sklánějte se Hospodinu v ozdobe svatosti.

Dt. 28:58-59. Nebudeš-li ostříhati a činiti všech slov zákona tohoto, kteráž psána jsou v knize této, abys se bál toho veleslavného a hrozného jména Hospodina Boha svého: Rozmnoží ku podivení Hospodin rány tvé.

Ž. 68:4. Prozpěvujte Bohu, žalmy zpívejte jménu jeho, vyrovnejte cestu tomu, kterýž se vznáší na oblacích. Hospodin jest jméno jeho, plésejtež před ním.

Zj. 15:3-4. Velicí a předivní jsou skutkové tvoji, Pane Bože všemohoucí, spravedlivé a pravé jsou cesty tvé, ó Králi svatých. Kdož by se, nebál tebe, Pane, a nezveleboval jména tvého? Nebo ty sám svatý jsi. Všickni zajisté

národové přijdou, a klaněti se budou před obličejem tvým; nebo soudové tvoji zjevení jsou.

Kaz. 5:1. Ostříhej nohy své, když jdeš do domu Božího, a buď hotovější k slyšení nežli k dávání obětí bláznů; nebo oni neznají toho, že zle činí.

Mal. 1:11.14. Nebo od východu slunce až na západ jeho veliké bude jméno mé mezi národy, a na všelikém místě kadění přinášíno bude jménu mému, a oběť čistá. Veliké zajisté jméno mé bude mezi národy, praví Hospodin zástupů. (...) Anobř zlořečený jest fortelný, kterýž maje v svém stádě samce, činí slib, a obětuje Pánu to, což jest churavého. Nebo král veliký já jsem, praví Hospodin zástupů, a jméno mé jest hrozné mezi národy.

Ž. 138:1-2. Oslavovati tě budu, Pane, celým srdcem svým, a před mocnými žalmy tobě zpívati. Skláněti se budu k chrámu svatému tvému, a oslavovati jméno tvé pro milosrdenství tvé a pro pravdu tvou; nebo jsi zvelebil nade všecko jméno své a slovo své.

Job 36:24. Pamětliv buď raději, abys vyvyšoval dílo jeho, kteréž spatřují lidé.

55. Co se zakazuje v třetím přikázání?

V třetím přikázání se zakazuje všeliké znesvěcení neb zneužívání kterýchkoli věcí, kterými se Pán Bůh lidem v známost uvozuje.

Mal. 1:6-7.12. Syn ctí otce, a služebník pána svého. Protož jestližeť jsem já otec, kdež jest čest má? A jestliže jsem pán, kde jest bázeň má? Vám to mluví Hospodin zástupů, ó kněží, kteříž sobě zlehčujete jméno mé. A však říkáte: V čem zlehčujeme jméno tvé? Kteríž přinášejíce na oltář můj oběť poškrvněnou, říkáte: Čímž jsme tě poškrvnili? Tím, když říkáte: Stůl Hospodinův v pohrdání jest. (...) Ačkoli vy ho poškrvníte, když říkáte: Stůl Hospodinův v pohrdání jest, a což kladeno bývá na něj, že jest chaterný pokrm.

Mal. 2:2. Neuposlechnete-li a nesložíte-li v srdci, abyste dali slávu jménu mému, praví Hospodin zástupů, zajisté že pošli na vás zlořečenství, a zlořečiti budu požehnáním vašim. Anobř již jsem zlořečil každému z nich, nebo jste nikoli nesložili toho v srdci.

Mal. 3:14. Říkáte: Daremná jest věc sloužiti Bohu, a jaký zisk, budeme-li ostříhati nařízení jeho, a budeme-li choditi zasmušile, bojíce se Hospodina zástupů?

56. Který důvod jest přidán k třetímu přikázání?

K třetímu přikázání přidán jest důvod ten, že byť přestupníci přikázání tohoto ušli trestu lidského, však Hospodin Pán Bůh náš nedopustí, aby utekli spravedlivého soudu Jeho.

1. Sam. 2:12.17.22.27.29. Synové pak Eli byli bezbožní, a neznali Hospodina. (...) I byl to hřích mládenců těch před Hospodinem velmi veliký; nebo pohrdali lidé oběťmi Hospodinovými. (...) Eli pak byl starý velmi a slyšel všecky věci, kteréž činili synové jeho všemu Izraeli, a kterak obývali s ženami, kteréž přisluhovaly u dveří stánku úmluvy. (...) I přišel muž Boží k Eli a řekl jemu: Takto praví Hospodin: (...) Proč pošlapáváte obět mou, i suchou obět mou, kterouž jsem přikázal v přibytku tomto? A více ctil syny své nežli mne, abyste tyli prvotinami všech obětí suchých Izraele lidu mého.

1. Sam. 3:13. A ukáži jemu, že já soudím dům jeho až na věky pro nepravost, o níž věděl; nebo znaje, že na se zlořečenství uvodí synové jeho, a však nezbránil jim.

Dt. 28:58-59. Nebudeš-li ostříhati a činiti všech slov zákona tohoto, kteráž psána jsou v knize této, abys se bál toho veleslavného a hrozného jména Hospodina Boha svého: Rozmnoží ku podivení Hospodin rány tvé, a rány semene tvého, rány veliké a trvánlivé, i nemoci těžké a dlouhé.

57. Kterak zní čtvrté přikázání?

Čtvrté přikázání zní: „Pomni na den sobotní, abys jej světil. Šest dní pracovati budeš a dělati všeliké dílo své, ale dne sedmého odpočinutí jest Hospodina Boha tvého: nebudeš dělati žádného díla ty i syn tvůj, i dcera tvá, služebník tvůj i děvka tvá, hovado tvé i příchozí, kterýž jest v branách tvých. Nebo v šesti dnech učinil Hospodin nebe i zemi, i všecko, což v nich jest, a odpočinul dne sedmého, protož požehnal Hospodin dne sobotního a posvětil ho.“

Ex. 20:8-11.

58. Co se přikazuje v čtvrtém přikázání?

V čtvrtém přikázání se nám přikazuje, abychom takové zvláštní časy, které

Pán Bůh v Slovu svém nařídil, Jemu světili; zejména má jeden celý den ze sedmi býti svatou sobotou či sabatem Jeho.

Dt. 5:12-14. Ostríhej dne sobotního, abys jej světil, jakož přikázal tobě Hospodin Bůh tvůj. Šest dní pracovati budeš, a dělati všeliké dílo své; ale dne sedmého odpočinutí jest Hospodina Boha tvého. Nebudeš dělati žádného díla, ty i syn tvůj i dcera tvá, i služebník tvůj i děvka tvá, vůl i osel tvůj i všeliké hovado tvé, i příchozí tvůj, kterýž jest v branách tvých, aby odpočinul služebník tvůj a děvka tvá jako i ty.

59. Který ze sedmi dnů ustanovil Pán Bůh sabatem každotýdenním?

Od počátku světa do zmrtvýchvstání Kristova Pán Bůh ustanovil sabatem každého týdne den sedmý; a odtud až do skonání světa každého týdne den první, jenž jest neděle, totiž křesťanský sabat.

Gn. 2:2-3. A dokonal Bůh dne sedmého dílo své, kteréž dělal; a odpočinul v den sedmý ode všeho díla svého, kteréž byl dělal. I požehnal Bůh dni sedmému a posvětil ho; nebo v něm odpočinul Bůh ode všeho díla svého, kteréž byl stvořil, aby učiněno bylo.

1. Kor. 16:1-2. O zbirce pak na svaté, jakž jsem nařídil v církvích Galatských, tak i vy čiňte. V každou neděli jeden každý z vás sám u sebe slož, schovaje podle možnosti, aby ne tehdáž, když bych přišel, zbirky se dály.

Sk. 20:7. Tedy první den po sobotě, když se učedníci sešli k lámání chleba, Pavel mluvil k nim, maje nazejtří jíti pryč, i prodlil řeči až do půlnoci.

Zj. 1:10. A byl jsem u vytržení ducha v den Páně, i uslyšel jsem za sebou hlas veliký jako trouby.

60. Kterak má býti sabat svěcen?

Sabat má býti svěcen svatým přes celý den odpočíváním, a to i od takových světských zaměstnání, zaneprázdnění a zábav, které v den všední jsou dovoleny, a trávením celého toho času ve veřejné a soukromé službě Pánu Bohu, vyjma jen tolik, co k skutkům nezbytnosti a milosrdenství jest nevyhnutelno.

Ex. 20:8-10. Pomni na den sobotní, abys jej světil. (...) Dne sedmého

odpočinutí jest Hospodina Boha tvého. Nebudeš dělati žádného díla, ty i syn tvůj i dcera tvá, služebník tvůj i děvka tvá, hovado tvé i příchozí, kterýž jest v branách tvých.

Ex. 16:25-28. I řekl Mojžíš: Jeztež to dnes, poněvadž sobota jest dnes Hospodinu; dnes toho nenaleznete na poli. Po šest dní budete to sbírávati, den pak sedmý sobota jest; nebude bývati manny v ní. Stalo se pak dne sedmého, že vyšli někteří z lidu sbírat, a nenašli. Tedy řekl Hospodin Mojžíšovi: I dokudž zpěčovati se budete příkázání mých ostříhati a zákonů mých?

Neh. 13:15-19.21-22. V těch dnech viděl jsem v Judstvu, ani tlačí presem v sobotu, a přinášejí snopy, kteréž nakládali na osly, též víno, hrozny, fíky i všeliká břemena, a snášejí v den sobotní do Jeruzaléma. I domlouval jsem jim v ten den, když prodávali potravu. Tyrští také, kteříž bydlili v něm, nosili ryby i všelijaké koupě, a prodávali v sobotu synům Juda, a to v Jeruzalémě. Protož jsem domlouval starším Judským, a řekl jsem jim: Jaká jest to nepravost, kterouž činíte, poškvřňující dne sobotního? Zdaliž jsou tak nečinili otcové vaši? Pročež Bůh náš přivedl na nás všecko toto zlé, i na toto město, a vy přidáváte hněvivosti na Izraele, poškvřňující soboty. (...) I osvědčil jsem se jim, řka jim: Proč zůstáváte přes noc naproti zdi? Učiníte-li to více, vztáhnou ruku na vás. Od té chvíle nepřicházeli v sobotu. Rozkázal jsem pak Levitům, aby se očistili, a přijdouce, ostříhali bran, a světili den sobotní. Také i v tom pamatuj na mne, Bože můj, a buď mi milostiv podle množství milosrdenství svého.

Lk. 4:16. I přišel do Nazaréta, kdež byl vychován, a všel podle obyčeje svého v den sobotní do školy. I vstal, aby četl.

Sk. 20:7. Tedy první den po sobotě, když se učedníci sešli k lámání chleba, Pavel mluvil k nim, maje nazejtří jíti pryč, i prodílil řečí až do půlnoci.

Ž. 92:1-2. Žalm a píseň, ke dni sobotnímu. Dobré jest oslavovati Hospodina, a žalmy zpívati jménu tvému, ó Nejvyšší, zvěstovati každé jitro milosrdenství tvé, a pravdu tvou každé noci.

Iz. 66:23. I stane se, že od novměsíce do novměsíce, od soboty do soboty přicházeti bude všeliké tělo, aby se klanělo přede mnou, praví Hospodin.

Mat. 12:1-8. V ten čas šel Ježíš v sobotu skrze obilí, učedníci pak jeho lační jsouce, počali vymínati klasy a jísti. Farizeové pak spatřivše to, řekli jemu:

Hle, učedníci tvoji činí, čehož nesluší činiti v sobotu. On pak řekl jim: Co jste nečtli, co učinil David, když lačněl, on i ti, kteříž s ním byli? Kterak všel do domu Božího a chleby posvátné jedl, kterýchž jemu neslušelo jísti, ani těm, kteříž s ním byli, než toliko samým kněžím? Aneb zdali jste nečtli v zákoně, že kněží v sobotu v chrámě sobotu ruší, a jsou bez hříchu? Ale pravím' vám, že větší jest tuto nežli chrám. Než kdybyste věděli, co jest to: Milosrdenství chci a ne oběti, nepotupovali byste nevinných. Syn zajisté člověka jest pánem i soboty.

Mat. 12.11-12. On pak dí jim: Který z vás bude člověk, ješto by měl ovci jednu, a kdyby ta upadla do jámy v sobotu, i zdaliž nedosáhne jí a nevytáhne? A čím lepší jest člověk než ovce? A protož sluší' v sobotu dobře činiti.

61. Co se zakazuje v čtvrtém přikázání?

V čtvrtém přikázání se zakazuje opomíjení nebo nedbalé plnění uložených povinností, jakož i dne toho znesvěcení buďto zahálkou, buď skutky přímo hříšnými, buď zbytečnými myšlenkami, slovy neb skutky, které se k světským zaměstnáním, zaneprázdněním neb zábavám našim vztahují.

Ez. 22:26. Kněží její natahují zákona mého, a svaté věci mé poškrvňují, mezi svatým a poškrvněným rozdílu nečiní, a mezi nečistým a čistým nerozeznávají. Nadto od sobot mých skrývají oči své, tak že zlehčován bývám mezi nimi.

Am. 8:5. Říkajíce: Skoro-liž pomine novměsíce, abychom prodávali obilé, a sobota, abychom otevřeli obilnice, abychom ujímali efi, a přivětšovali váhy, a faleš provodili vázkami falešnými.

Mal. 1:13. Říkáte také: Ach, větší práce, ješto byste to zdmýchnouti mohli, praví Hospodin zástupů. Nebo přinášíte to, což jest vydřeno, a chromé i nemocné, přinášejíce dar. To-liž mám přijímati z ruky vaší? praví Hospodin.

Sk. 20:7.9. Tedy první den po sobotě, když se učedníci sešli k lámání chleba, Pavel mluvil k nim, maje najejtří jíti pryč, i prodílil řeči až do půlnoci. (...) Jeden pak mládenec, jménem Eutychus, sedě na okně, jsa obtížen hlubokým snem, když tak dlouho Pavel kázal, spě, spadl s třetího ponebí dolů a vzat jest mrtvý.

Ez. 23:38. Ještě i toto činily mi, že zanečišťovaly svatyni mou v tentýž den, a sobot mých poškrvňovaly.

Jr. 17:24-26. Stane se zajisté, jestliže s ochotností mne uposlechnete, dí Hospodin, abyste nenosili břemen skrze brány města tohoto v den sobotní, ale světili den sobotní, nedělajíce v něm žádného díla, že poberou se skrze brány města tohoto králové i knížata sedící na stoličce Davidově, jezdíce na vozích i na koních, oni i knížata jejich, muži Judští a obyvatelé Jeruzalémští, a státi bude toto město až na věčnost. I budou přicházeti z měst Judských a z okolí Jeruzaléma, jakož z země Beniaminovy, tak z roviny, i z té hory, i od poledne, nesouce zápal, a obět i dar s kadidlem, také i díky činění nesouce do domu Hospodinova.

Iz. 58:13-14. Jestliže odvrátíš od soboty nohu svou, abys nevykonával libosti své v den svatý můj, anobř naziveš-li sobotu rozkoší, a svatou Hospodinu slavnou, a budeš-li ji slaviti tak, abys nečinil cest svých, ani vykonával, co by se libilo, ani nemluvil slova: Tehdy rozkoš míti budeš v Hospodinu.

62. Které důvody jsou přidány k čtvrtému přikázání?

K čtvrtému přikázání přidány jsou důvody ty, že Pán Bůh nám šest dní z týdne k zaměstnáním našim zůstává; že sobě den sedmý obzvláštním způsobem přivlastňuje; že sám dal příklad; a že dne sabatního požehnal.

Ex. 20:9.11. Šest dní pracovati budeš, a dělati všeliké dílo své; (...) nebo v šesti dnech učinil Hospodin nebe a zemi, moře a všecko, což v nich jest, a odpočinul dne sedmého; protož požehnal Hospodin dne sobotního, a posvětil ho.

Ex. 31:15-17. Šest dní děláno bude dílo, ale v den sedmý sobota odpočinutí jest, svatost Hospodinu. Každý, kdož by dělal dílo v den sobotní, smrti umře. Protož ostríhati budou synové Izraelští soboty, tak aby světili sobotu po rodech svých smlouvou věčnou. Mezi mnou a syny Izraelskými za znamení jest na věčnost; nebo šest dní činil Hospodin nebe i zemi, v den pak sedmý přestal a odpočinul.

Gen. 2:3. I požehnal Bůh dni sedmému a posvětil ho; nebo v něm odpočinul Bůh ode všeho díla svého, kteréž byl stvořil, aby učiněno bylo.

63. Kterak zní páté přikázání?

Páté přikázání zní: „Cti otce svého i matku svou; ať se prodlejí dnové tvoji na zemi, kterouž Hospodin Bůh tvůj dá tobě.“

Ex. 20:12.

64. Co se přikazuje v pátém přikázání?

V pátém přikázání se nám přikazuje, abychom jednoho každého v uctivosti měli, jak jemu podle zvláštního místa a postavení jeho buď co představenému, buď co podřízenému našemu, buď co nám rovnému přísluší, a abychom povinnosti, které ke každému zvlášť máme, plnili.

Ef. 5:21-22. Poddáni jsouce jedni druhým v bázni Boží. Ženy mužům svým poddány buďte, jako Pánu.

Ef. 6:1.5. Dítky poslouchajte rodičů svých v Pánu; neboť jest to spravedlivé. (...) Služebníci buďte poslušni pánů tělesných s bázní a s strachem, v sprostnosti srdce svého, jako Krista.

Řím. 13:1a. Každá duše vrchnostem poddána buď.

Ef. 6:9. A vy páni též se tak mějte k nim, odpouštějíce pohrůžky, věduce, že i vy také máte Pána svého v nebesích, a přijímání osob není u něho.

1. Pt. 2:17. Všecky ctěte; bratrstvo milujte; Boha se bojte; krále v poctivosti mějte.

Řím. 12:10. Láskou bratrskou jedni k druhým nakloněni jsouce, uctivostí se vespolek předcházejte.

65. Co se zakazuje v pátém přikázání?

V pátém přikázání se zakazuje, abychom uctivost a povinnost, kterou jednomu každému dle místa a postavení jeho dlužni jsme, plniti neopomíjeli a ničeho, co se tomu přičí, se nedopouštěli.

Mat. 15:4-6. Nebo přikázal Bůh, řka: Cti otce svého i matku, a kdož by zlořečil otcí neb mateři, smrtí ať umře. Ale vy pravíte: Kdož by koli řekl otcí neb mateři: Dar jest to, čímž by tobě ode mne pomozeno býti mohlo. A neuctil by otce svého neb matere své. I zlehčili jste přikázání Boží pro své ustanovení.

Ez. 34:2-4. Synu člověčí, prorokuj proti pastýřům Izraelským. Prorokuj a rci jim, těm pastýřům: Takto praví Panovník Hospodin: Běda pastýřům Izraelským, kteříž pasou sami sebe. Zdalíž pastýři nemají stáda pásti? Tuk

jidáte, a vlnou se odíváte, což tučného, zabijíte, stáda však nepasete. Neduživých neposilujete, a nemocné nehojíte, a zlámané neuvazujete, a zaplašené zase nepřivodíte, a zahynulé nehledáte, ale přísně a tvrdě panujete nad nimi.

Řím. 13:7-8. Každému tedy, což jste povinni, dávejte. Komu daň, [tomu] daň; komu clo, [tomu] clo; komu bázeň, [tomu] bázeň; komu čest, [tomu] čest. Žádnému nebývejte nic dlužni, než to, abyste se vespolek milovali. Nebo kdož miluje bližního, zákon naplnil.

66. Který důvod jest přidán k pátému přikázání?

K pátému přikázání přidán jest důvod ten, že všickni přikázání toto plnící mají zaslíbení dlouhého života a prospěchu, ovšem jen na kolik by to slávě Boží a jejich vlastnímu dobrému sloužilo.

Dt. 5:16. Cti otce svého i matku svou, jakož přikázal tobě Hospodin Bůh tvůj, aby se prodléti dnové tvoji, a aby tobě dobře bylo na zemi, kterouž Hospodin Bůh tvůj dá tobě.

Ef. 6:2-3. Cti otce svého i matku, (toť jest přikázání první s zaslíbením), aby dobře bylo tobě, a abys byl dlouhověký na zemi.

67. Kterak zní šesté přikázání?

Šesté přikázání zní: „Nezabiješ.“

Ex. 20:13.

68. Co se přikazuje v šestém přikázání?

V šestém přikázání se nám přikazuje, abychom všelikým dovoleným způsobem života svého i života jiných lidí zachovávatí usilovali.

Ef. 5:28-29. Takt' jsou povinni muži milovati ženy své jako svá vlastní těla. Kdo miluje ženu svou, sebeť samého miluje, žádný zajisté nikdy těla svého neměl v nenávisti, ale krmí a chová je, jakožto i Pán církev.

Ž. 82:3-4. Zastávejte bídného a sirotka, utištěného a chudého spravedliva vyhlašujte. Vytrhněte bídného a nuzného, z ruky nešlechtných vytrhněte [ho].

1. Kr. 18:4. Když Jezábel mordovala proroky Hospodinovy, vzal Abdiáš sto proroků a skryl je po padesáti v jeskyni, a krmil je chlebem a vodou.

69. Co se zakazuje v šestém přikázání?

V šestém přikázání se nám zakazuje, abychom ani sami sobě život svůj, ani jiným lidem nespravedlivě život jejich neodjímali, a abychom nic nečinili, co by k tomu směřovalo.

Sk. 16:27-28. A proctiv strážný žaláře, a viděv dvěře žaláře otevřené, vytrhl meč, aby se zabil, domnívaje se, že vězňové utekli. I zkríkl Pavel hlasem velikým, řka: Nečiň sobě nic zlého, však jsme teď všickni.

Gn. 9:6. Kdo by koli vylil krev člověka, skrze člověka vylita bude krev jeho; nebo k obrazu svému učinil Bůh člověka.

Př. 24:11-12. Vytrhuj jaté k smrti; nebo od těch, ješto se chýlí k zabítí, což bys se zdržel? Díš-li: Aj, nevěděli jsme o tom: zdaliž ten, jenž zpytuje srdce, nerozumí, a ten, kterýž jest strážce duše tvé, nezná, a neodplatí každému podle skutků jeho?

70. Kterak zní sedmé přikázání?

Sedmé přikázání zní: „Nesesmilníš.“

Ex. 20:14.

71. Co se přikazuje v sedmém přikázání?

V sedmém přikázání se nám přikazuje, abychom svou i svých bližních čistotu v srdci, v mluvení i v jednání neporušenou zachovávali.

1. Kor. 7:2-3.5.34.36. Ale z příčiny smilstva, jeden každý manželku svou měj, a jedna každá měj muže svého. Muž k ženě povinnou přívětnost prokazuj, podobně též i žena k muži. (...) Neoklamávejte jeden druhého, leč by to bylo z společného svolení na čas, abyste se uprázdnilí ku postu a k modlitbě; a zase spolu se sejděte, aby vás nepokoušel satan pro nezdrželivost vaši. (...) Rozdílneť jsou žena a panna. Nevdaná pečuje o to, což jest Páně, aby byla svatá i tělem i duchem, ale vdaná pečuje o věci tohoto světa, kterak by se líbila muži. (...) Pakli kdo za neslušnou věc své panně pokládá pomíjení času k vdání, a tak by se státi mělo, učiň, jakžkoli chce, nezhřeší. Nechažť ji vdá.

1. Tes. 4:4. Aby uměl jeden každý z vás svým osudím vládnouti v svatosti a v poctivosti.

Ef. 5:11-12. A neobcujte s skutky neužitečnými tmy, ale raději je trescete. Nebo což se tajně děje od nich, mrzko jest o tom i mluvit.

2. Tm. 2:22. Mládenčích pak žádostí utíkej, ale následuj spravedlnosti, víry, lásky, pokoje, s těmi, kteříž vzývají Pána z srdce čistého.

Kol. 4:6. Řeč vaše vždycky budiž příjemná, ozdobená solí, tak abyste věděli, kterak byste měli jednomu každému odpovéditi.

1. Pt. 3:2. Spatřujete v bázni svaté vaše obcování.

72. Co se zakazuje v sedmém přikázání?

V sedmém přikázání se zakazují všeliká nečistá myšlení, řeči a skutky.

Mat. 15:19. Z srdce zajisté vycházejí zlá myšlení, vraždy, cizoložstva, smilstva, krádeže, křivá svědectví, rouhání.

Mat. 5:28. Ale jáť pravím vám: Že každý, kdož by pohleděl na ženu ku požádání jí, již zcizoložil s ní v srdci svém.

Ef. 5:3-4. Smilstvo pak a všeliká nečistota neb lakomství aniž jmenováno bud' mezi vámi, jakož sluší na svaté, ani mrzkost ani bláznové mluvení ani šprýmování, kteréžto věci jsou nenáležitě, ale raději důků činění.

73. Kterak zní osmé přikázání?

Osmé přikázání zní: „Nepokradeš.“

Ex. 20:15.

74. Co se přikazuje v osmém přikázání?

V osmém přikázání se nám přikazuje, abychom sobě i jiným lidem jmění a časného majetku poctivě získávali a rozhojňovali.

Gn. 30:30. Nebo to málo, kteréž jsi měl přede mnou, zrostlo velmi, a požehnalť Hospodin, jakž jsem k tobě nohou vkročil. A nyní, kdy pak já své hospodářství opatrovati budu?

Př. 27:23. Pilně přihlídej k dobytku svému, pečuj o stáda svá.

1. Tim. 5:8. Jestliže kdo o své a zvláště o domácí péče nemá, zapřel' víry a jest horší než nevěřící.

Lev. 25:35. Jestliže by schudl bratr tvůj, a ustaly by ruce jeho u tebe, posilniš ho; též přichozí aneb podruh živiti se bude při tobě.

Dt. 22:1-5. Jestliže bys uzřel vola aneb dobytče bratra svého, an bloudí, nepomineš jich, ale přivedeš je až k bratru svému. Byť pak nebyl blízký bratr tvůj a neznal bys ho, uveď je však do domu svého, a bude u tebe, dokudž by se po něm neptal bratr tvůj, a navrátíš mu je. Tolikéž učiniš s oslem jeho, s oděvem jeho, také i se všelikou věcí ztracenou bratra svého, kteráž by mu zhylnula; když bys ji nalezl, nepomineš jí. Vida osla bratra svého aneb vola jeho pod břemenem ležící na cestě, nepomineš jich, ale i hned ho s ním pozdvihneš.

Ex. 23:4-5. Trefil-li bys na vola nepřítelě svého neb osla jeho, an bloudí, obrátíš a dovedeš ho k němu. Uzřel-li bys an osel toho, jenž tě má v nenávisti, leží pod břemenem svým, zdaž se zdržíš, abys mu neměl pomoci? Nýbrž opravdově pomůžes jemu, spolu s tím, kdož tě v nenávisti má.

Gn. 47:14.20. Shromáždil pak Jozef všecky peníze, což jich nalezeno v zemi Egyptské a v zemi Kananejské, za potravy, kteréž kupovali; a vnesl Jozef peníze do domu Faraonova. (...) Tedy koupil Jozef všecku zemi Egyptskou Faraonovi; nebo prodali Egyptští jeden každý pole své, proto že se rozmohl mezi nimi hlad. I dostala se země Faraonovi.

Fp. 2:4. Nehledejte jeden každý jen svých věcí, ale každý také toho, což jest jiných.

75. Co se zakazuje v osmém přikázání?

V osmém přikázání se zakazuje všecko, cožkoli nás neb bližní naše na jmění a časném majetku zkracuje nebo zkrátiti by mohlo.

Př. 21:17. Muž milující veselost nuzníkem bývá, a kdož miluje víno a masti, nezbohatne.

Př. 23:20-21. Nebývej mezi pijány vína, ani mezi žráci masa. Nebo opilec a žráč zchudne, a ospálnivost v hadry obléčí.

Př. 28:19. Kdo dělá zemi svou, nasycen bývá chlebem; ale kdož následuje zahalečů, nasycen bývá chudobou.

Ef. 4:28. Kdo kradl, již více nekrad', ale raději pracuj, dělalo rukama, což dobrého jest, aby měl z čeho udělati nužnému.

Job. 20:19-20. Nebo utiskal [a] opouštěl nužné, dům zloupil a nestavěl ho. Pročež nesezná nic pokojného v životě svém, aniž které nejrozkošnější své věci bude moci zachovati.

76. Kterak zní deváté přikázání?

Deváté přikázání zní: „Nepromluvíš křivého svědectví proti bližnímu svému.“

Ex. 20:16.

77. Co se přikazuje v devátém přikázání?

V devátém přikázání se nám přikazuje, abychom pravdu mezi lidmi a své i bližních svých dobré jméno zachovávali a hájili, zejména když svědectví vydáváme.

Zach. 8:16. Tyto pak věci jsou, kteréž činiti budete: Mluvte pravdu každý s bližním svým, pravý a pokojný soud vynášejte v branách svých.

3. Jan. 12. Demetriovi svědectví vydáno jest ode všech, i od samé pravdy; ano i my svědectví o něm vydáváme, a víte, že svědectví naše pravé jest.

Př. 14:5.25. Svědek věrný neklamá, ale svědek falešný mluví lež. (...) Vysvobozuje duše svědek pravdomluvný, ale lstivý mluví lež.

1. Pt. 3:16. Majíce dobré svědomí, aby za to, že utrhají vám jako zločincům, zahanbeni byli ti, kteříž hanějí vaše ctné v Kristu obcování.

78. Co se zakazuje v devátém přikázání?

V devátém přikázání se zakazuje vše, cožkoli jest na újmu pravdě nebo což našemu neb bližního našeho dobrému jménu ubližuje.

1. Sam. 17:28. A uslyšev Eliáb, bratr jeho nejstarší, že mluví s těmi muži, rozhněval se Eliáb velmi na Davida, a řekl: Proč jsi sem přišel? A komus

nechal kolikasi těch ovec na poušti? Známt' já pýchu tvou a zlost srdce tvého, žes přišel dívati se bitvě.

Řím. 3:13a. Hrob otevřený jest hrdlo jejich, jazyky svými lstivě mluvili, jed lýtých hadů jest pod rty jejich.

Lv. 19:16. Nebudeš choditi jako utrhač v lidu svém, aniž státi budeš na hrdlo bližnímu svému: Já jsem Hospodin.

Ž. 15:1.3. Hospodine, kdo bude přebývati v stánku tvém? Kdo bydliti bude na hoře svaté tvé? (...) Kdož neutrhá jazykem svým, bližnímu svému nečiní zlého, a potupy neuvodí na bližního svého.

79. Kterak zní desáté přikázání?

Desáté přikázání zní: „Nepožádáš domu bližního svého, aniž požádáš manželky bližního svého, ani služebníka jeho, ani děvky jeho, ani vola jeho, ani osla jeho, ani čožkoli jest bližního tvého.“

Ex. 20:17.

80. Co se přikazuje v desátém přikázání?

V desátém přikázání se přikazuje, abychom se stavem svým cele spokojeni a k bližním svým i k všemu, což jejich jest, myslí upřímnou a láskyplnou naklonění byli.

Žid. 13:5. Obcování veďte bez lakomství, dosti majíce na tom, což máte, nebo On řekl: Nikoli nenechám tebe, aniž tě opustím.

1. Tim. 6:6. Jestit' pak zisk veliký pobožnost, s takovou myslí, kteráž na tom, což má, přestati umí.

Job 31:29. Radoval-li jsem se z neštěstí toho, kterýž mne nenáviděl, a plésal-li jsem, když se mu zle vedlo?

Řím. 12:15. Radujte se s radujícími, a plačte s plačícími.

1. Tim. 1:5. Konec přikázání jest láska ze srdce čistého a ze svědomí dobrého a z víry neošemetné.

1. Kor. 13:4-7. Láska trpělivá jest, dobrotivá jest, láska nezávidí, láska není

všetečná, nenadýmá se. V nic neslušného se nevydává, nehledá svých věcí, nepoužije se, neobměšlí zlého. Neraduje se z nepravosti, ale spolu raduje se pravdě. Všecko snáší, všemu věří, všeho se naděje, všeho trpělivě čeká.

81. Co se zakazuje v desátém přikázání?

V desátém přikázání se zakazuje, abychom s stavem svým byli nespokojeni, bližnímu svému dobrých věcí nezáviděli, pro ně se nemrzeli, a abychom k ničemu, což jeho jest, žádosti a náklonnosti neměli.

1. Kr. 21:4. Tedy přišel Achab do domu svého, smutný jsa a hněvaje se pro řeč, kterouž mluvil jemu Nábót Jezreelský, řka: Nedám tobě dědictví otců svých. I lehl na lůžko své, a odvrátiv tvář svou, ani chleba nejedl.

Est. 5:12-13. A doložil Aman: Nadto nepozvala Ester královna s králem na hody, kteréž byla připravila jen mne, a ještě i k zejtří pozván jsem od ní s králem. Ale všecko to nic mi neprospívá, pokudžkoli vidám Mardochea, toho Žida, sedati u brány královské.

1. Kor. 10:10. Ani repcete, jako i někteří z nich reptali, a zhylnuli od záhubce.

Gal. 5:26. Nebývejme marné chvály žádostivi, jedni druhých popouzejíce, a jedni druhým závidíce.

Jk. 3:14.16. Pakliť máte hořkou závist, a dráždění v srdci svém, nechlubte se, a neklamejte proti pravdě. (...) Nebo kdež jest závist a rozdráždění, tu i roztržka i všeliké dilo zlé.

Řím. 7:7b-8a. o žádosti byl bych nevěděl, kdyby byl zákon neřekl: Nepožádáš. Ale příčinu vzav hřích skrze přikázání, zplodil ve mně všelikou žádost.

Řím. 13:9. Poněvadž to přikázání: Nesesmilniš, nezabiješ, neukradneš, nepromluviš křivého svědectví, nepožádáš, a jestli které jiné přikázání, v tomto slovu se zavírá: Milovati budeš bližního svého jako sebe samého.

Dt. 5:21. Nepožádáš manželky bližního svého, aniž požádáš domu bližního svého, pole jeho, neb služebníka jeho, aneb děvky jeho, vola jeho neb osla jeho, aneb čehokoli z těch věcí, kteréž jsou bližního tvého.

Kol. 3:5. Protož mrtvěte oudy své zemské, smilstvo, nečistotu, chlipnost, žádost zlou, i lakomství, jenž jest modlám sloužení.

82. Jest-liž pak kdo schopen přikázání Boží dokonale naplniti?

Od pádu Adamova není žádný pouhý člověk schopen přikázání Boží v životě tomto dokonale naplniti, nýbrž přestupuje je každodenně myšlenkami, slovem i skutkem.

Kaz. 7:20. Není zajisté člověka spravedlivého na zemi, který by činil dobře a nehřešil.

1. Jan 1:8.10. Pakliť díme, že hříchu nemáme, sami se svodíme, a pravdy v nás není. (...) Díme-li, že jsme nehřešili, činíme jej lhářem, a neníť v nás slova jeho.

Gal. 5:17. Nebo tělo žádá proti Duchu, a Duch proti tělu. Ty pak věci jsou sobě vespolek odporne, tak abyste ne, což byste chtěli, to činili.

Gn. 6:5. Viděl Hospodin, an se rozmnožuje zlost lidská na zemi, a že by všeliké myšlení srdce jejich nebylo než zlé po všecken čas.

Gn. 8:21b. Myšlení srdce lidského zlé jest od mladosti jeho.

Řím. 3:9-21. Což tedy? Máme něco napřed? Nikoli, nebo jsme prvé dokázali toho, že jsou, i Židé i Řekové, všickni pod hříchem, jakož psáno jest: Že není spravedlivého, ani jednoho. Není rozumného, není, kdo by hledal Boha. Všickni se uchýlili, spolu neužiteční učinění jsou; není, kdo by činil dobré, není ani jednoho. Hrob otevřený jest hrdlo jejich, jazyky svými lstivě mluvili, jed lýtých hadů jest pod rty jejich. Kterýchž ústa plná jsou zlořečení a hořkosti. Nohy jejich rychlé k vylévání krve. Setření a bída na cestách jejich. A cesty pokoje nepoznali. Není bázně Boží před očima jejich. Víme pak, že cožkoli zákon mluví, těm, kteříž jsou pod zákonem mluví, aby všeliká ústa zacpána byla, a aby vinen byl všecken svět Bohu. Protož z skutků zákona nebude ospravedlněn žádný člověk před obličejem jeho; nebo skrze zákon poznání hřícha. Ale nyní bez zákona spravedlnost Boží zjevena jest, osvědčená zákonem i proroky.

Jk. 3:2-13. V mnohém zajisté klesáme všickni. Kdožť neklesá v slovu, tent' jest dokonalý muž, mohoucí jako uzdou spravovati také všecko tělo. An, my koňům udidla v ústa dáváme, aby nám povolní byli, a vším tělem jejich vládneme. An, i lodí tak veliké jsouce, a prudkými větry hnány bývajíce, však i nejmenším veslem bývají sem i tam obracíny, kamžkoli líbí se tomu, kdož je spravuje. Tak

i jazyk malý oud jest, a však veliké věci provodí. Aj, maličký oheň, kterak veliký les zapálí! Jazyk pak jest oheň a svět nepravosti. Takt' jest postaven jazyk mezi oudy našimi, nanečišťující celé tělo, a rozpalující kolo narození našeho, jsa rozněcován od ohně pekelného. Všelike zajisté přirození i zvěři, i ptactva, i zeměplazů, i mořských potvor bývá skroceno, a jest okroceno od lidí; ale jazyka žádný z lidí skrotiti nemůže. Tak jest neskrotitelné zlé, pln jsa jedu smrtelného. Jím dobrořečíme Bohu Otcí, a jím zlořečíme lidem, ku podobenství Božímu stvořeným. Z jedněch a týchž úst pochází dobrořečení i zlořečení. Ne takt' býti má, bratří moji. Zdaliž studnice jedním pramenem vydává sladkost i hořkost? Zdaliž může, bratří moji, fíkový strom nésti olivky, aneb vinný kmen fíky? Takt' žádná studnice slané i sladké vody nevydává. Kdo jest moudrý a umělý mezi vámi? Ukažž dobrým obcováním skutky své v krotké moudrosti.

83. Jsou všechna přestoupení zákona stejně ohavná?

Některé hříchy samy v sobě i následkem všelijakých přitěžujících okolností jsou Pánu Bohu ohavnější než hříchy jiné.

Ez. 8:6.13.15. V tom řekl mi: Synu člověčí, vidíš-liž ty, co tito činí, ohavnosti tak veliké, kteréž činí dům Izraelský tuto, tak že se vzdáliti musím od svatyně své? Ale obrátě se, uzříš ještě větší ohavnosti. (...) Dále mi řekl: Obrátě se, uzříš ještě větší ohavnosti, kteréž oni činí. (...) I řekl mi: Viděl-lis, synu člověčí? Obrátě se, uzříš ještě větší ohavnosti nad tyto.

1. Jan. 5:16. Viděl-li by kdo bratra svého hřešícího hříchem ne k smrti, modlí se za něj, a dá jemu Bůh život, totiž hřešícím ne k smrti. Jestli' hřích k smrti; ne za ten, pravím, aby se modlil.

Ž. 78:17.32.56. A však vždy přičiněli hříchů proti němu, a popouzeli Nejvyššího na poušti. (...) S tím se vším vždy ještě hřešili, a nevěřili předivným skutkům jeho. (...) Však vždy předce pokoušeli a dráždili Boha nejvyššího, a svědectví jeho neostříhali.

Jan 19:10-11b. Tedy řekl jemu Pilát: Nemluvíš se mnou? Nevíš-liž, že mám moc ukřižovati tě, a moc mám propustiti tebe? Odpověděl Ježíš: Neměl bys nade mnou moci nižádné, by' nebylo dáno s hůry; protož kdo mne tobě vydal, větší' hřích má.

84. Čeho zasluhuje každý hřích?

Každý hřích zasluhuje hněvu a zlořečenství Božího jak v životě tomto, tak v životě budoucím.

Ef. 5:5-6. Víte zajisté o tom, že žádný smilník aneb nečistý, ani lakomec, (jenž jest modloslužebník), nemá dědictví v království Kristově a Božím. Žádný vás nesvod' marnými řečmi; nebo pro takové věci přichází hněv Boží na syny nepoddané.

Gal. 3:10. Psáno jest: Zlořečený každý, kdož nezůstává ve všem, což jest psáno v knize zákona, aby to plnil.

Pl. 3:39. Proč by tedy sobě stýskal člověk živý, muž nad kázní za hříchy své?

Mat. 25:41. Potom i těm na levici dí: Jděte ode mne zlořečení do ohně věčného, kterýž jest připraven d'áblu i andělům jeho.

85. Čeho Pán Bůh od nás vyžaduje, abychom ušli hněvu a zlořečenství nám za hříchy náležejícího?

Abychom ušli hněvu a zlořečenství Božího nám za hříchy náležejícího, Pán Bůh od nás vyžaduje víry v Pána Ježíše Krista, pokání k životu s pilným užíváním všech zevnějších prostředků, skrze které nám Kristus dobrodiní a výsady vykoupení udělí.

Sk. 20:21. Svědectví vydávaje i Židům i Řekům o pokání k Bohu, a o víře v Pána našeho Ježíše Krista.

Př. 2:1-5. Synu můj, přijmeš-li slova má, a přikázání má schováš-li u sebe; nastaviš-li moudrosti ucha svého, a nakloníš-li srdce svého k opatrnosti; ovšem, jestliže na rozumnost zavoláš, a na opatrnost zvoláš-li; budeš-li jí hledati jako stříbra, a jako pokladů pilně vyhledávati jí: tehdy porozumíš bázni Hospodinově, a známosti Boží nabudeš.

Př. 8:33-36. Poslouchejte cvičení, a nabud'te rozumu, a nerozpakujte se. Blahoslavený člověk, kterýž mne slýchá, bdě u dveří mých na každý den, šetře veřejí dveří mých. Nebo kdož mne nalézá, nalézá život, a dosahuje lásky od Hospodina. Ale kdož hřeší proti mně, ukruťenství provodí nad duší svou; všickni, kteříž mne nenávidí, milují smrt.

Iz. 55:3. Nakloňte ucha svého, a pod'te ke mně, poslechněte, a budeť živa duše

vaše; učiním zajisté s vámi smlouvu věčnou, milosrdenství Davidova přepevná.

86. Co jest víra v Pána Ježíše Krista?

Víra v Pána Ježíše Krista jest spasitelná milost, skrze kterou my Jeho samého za Spasitele svého přijímáme a na Něho samého spoléháme, tak jak On se nám v evangeliu nabízí.

Žd. 10:39. Ale myť nejsme poběhlci k zahynutí, ale věřící k získání duše.

Jan 1:12. Kteríž pak koli přijali jej, dal jim moc syny Božími býti, těm, kteříž věří ve jméno jeho.

Iz. 26:3-4. Člověka spoléhajícího na tě ostrháš v pokoji; v pokoji, nebo v tebe doufá. Doufejtež v Hospodina až na věky; nebo v Hospodinu, v Hospodinu jest skála věčná.

Fp. 3:9. A v něm nalezen byl nemající své spravedlnosti, kteráž jest z zákona, ale tu, kteráž jest z víry Kristovy, tu spravedlnost, kteráž jest z Boha, a u víře záleží.

Gal. 2:16. Věduce, že nebývá člověk ospravedlněn ze skutků zákona, ale skrze víru v Jezukrista, i my v Krista uvěřili jsme, abychom ospravedlněni byli z víry Kristovy.

Iz. 33:22. Nebo Hospodin jest soudce náš, Hospodin ustanovitel práv našich, Hospodin král náš, onť spasí nás.

87. Co jest pokání k životu?

Pokání k životu jest spasitelná milost, skrze kterou hříšník, jenž byl svým hříchem opravdově pocítil a milost Boží v Kristu zjevenou poznal, s lítostí a nenávistí hříchu svého od něho se k Pánu Bohu obrátí, k novému poslušenství se cele odhodlá a v Něm živu býti usiluje.

Sk. 11:18. To uslyšavše, spokojili se, a slavili Boha, řkouce: Tedy i pohanům Bůh pokání dal k životu.

Sk. 2:37-38. To slyševše, zkormoučení jsou v srdci, a řekli Petrovi a jiným apoštolům: Což máme činiti, muži bratří? Tedy Petr řekl jim: Pokání číňte, a pokřti se jeden každý z vás ve jméno Ježíše Krista na odpuštění hříchů, a

přijmete dar Ducha svatého.

Joel 2:12-13. A protože ještě nyní dí Hospodin: Obráťte se ke mně samému celým srdcem svým, a to s postem a s pláčem i s kvilením. A roztrhněte srdce vaše, a ne roucha vaše, a navraťte se k Hospodinu Bohu vašemu.

Jr. 3:22. Navraťte se, synové zpuřní, a uzdravím odvrácení vaše. Rcete: Aj, my jdeme k tobě, nebo ty, Hospodine, jsi Bůh náš.

Jr. 31:18-19. V pravdě slyším Efraima, an sobě stýště, pravě: Trestals mne, abych strestán byl jako telátko neupřáhané; obrať mne, abych obrácen byl, ty jsi zajisté, Hospodine, Bůh můj. Nebo po obrácení svém pokání činiti budu, a když mi k známosti sebe poslouženo bude, udeřím se v bedra. Stydímt' se, anobrž i pyřím, že snáším útržku dětinství svého.

Ez. 36:31. I rozpomenete se na zlé cesty vaše a na skutky vaše nedobré, tak že sami se býti hodné ošklivosti uznáte pro nepravosti vaše a pro ohavnosti vaše.

2. Kor. 7:11. Ano hle, to samo, že jste podlé Boha zarmouceni byli, jakou v vás způsobilo snažnost, nýbrž omluvu, nýbrž zažhnutí hněvu, nýbrž bázeň, nýbrž žádost vroucí, nýbrž horlivost, anobrž pomstu? Všelijak prokázali jste to, že jste nevinni v té věci.

Iz. 1:16-17. Umejte se, očistěte se, odvrzte zlost skutků vašich od očí mých, přestaňte zle činiti. Učte se dobře činiti, hledejte soudu, pozdvihněte potlačeného, dopomozte k spravedlnosti sirotku, zastáňte vdovy.

Ž. 119:59. Rozvážil jsem na mysli cesty své, a obrátil jsem nohy své k tvým svědectvím.

88. Kterými zevnějšími prostředky milosti nám Kristus podává užítky, dobrodiní a výsady vykoupení?

Zevnější a obvyklé prostředky milosti, kterými nám Kristus podává užítky, dobrodiní a výsady vykoupení, jsou ustanovení Jeho, zejména Slovo, svátosti a modlitba, kteréžto všechny věci vyvoleným se stávají účinnými ku spasení.

Mat. 28:19-20. Protož jdouce, učte všechny národy, křtíce je ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého, učíce je zachovávatí všecko, což jsem koli přikázal vám. A aj, já s vámi jsem po všechny dny, až do skonání světa. Amen.

Sk. 2:41.-42.46-47. Tedy ti, kteříž ochotně přijali slova jeho, pokřtěni jsou, a připojilo se v ten den duši okolo tři tisíců. I zůstávali v učení apoštolském, a v společnosti, a v lámání chleba, a na modlitbách. (...)A na každý den trvajíce jednomyslně v chrámě, a lámajíce po domích chléb, přijímali pokrm s potěšením a sprostností srdce, chválíce Boha, a milost majíce u všeho lidu. Pán pak přidával církvi na každý den těch, kteříž by spaseni byli.

89. Kterak se stává Slovo účinným ku spasení?

Duch Boží působí, že čtením, obzvláště ale kázáním Slova hříšníci bývají usvědčeni, překonáni, obráćeni a v svatosti a potěšení skrze víru ku spasení vzdělávání a budování.

Neh. 8:8. Nebo čtli v té knize v zákoně Božím srozumitelně, a vykládajíce smysl, vysvětlovali to, což čtli.

1. Kor. 14:24-25. Kdyby všickni prorokovali, a všel by někdo nevěřící neb neučený, přemáhán by byl ode všech, asouzen ode všech. A tak tajnosti srdce jeho zjeveny budou, a padna na tvář, klaněti se bude Bohu, vyznávaje, že jistě Bůh jest mezi vámi.

Sk. 26:18. Otvíratí oči jejich, aby se obrátili od temností k světlu, a z moci ďábelské k Bohu, aby tak hříchů odpuštění a díl s posvěcenými vzali skrze víru, kteráž jest ve mne.

Ž. 19:7-8. Zákon Hospodinův jest dokonalý, očerstvující duši, Hospodinovo svědectví pravé, moudrost dávající neumělým. Rozkazové Hospodinovi přímí, obveselující srdce, přikázání Hospodinovo čisté, osvěcující oči.

Sk. 20:32. A již nyní, bratří, poručím vás Bohu a slovu milosti jeho, kterýž mocen jest vzdělati, a dáti vám dědictví mezi všemi posvěcenými.

Řím. 15:4. Kterézkoli věci napsány jsou, k našemu naučení napsány jsou, abychom. skrze snášenlivost a potěšení Písem naději měli.

2. Tim. 3:15-17. A že od dětinství svatá písma znáš, kteráž tě mohou moudrého učiniti k spasení skrze víru, kteráž jest v Kristu Ježíši. Všelikéť písmo od Boha jest vdechnuté, a užitečné k učení, k trestání, k napravování, k správě, kteráž náleží k spravedlnosti, aby byl dokonalý člověk Boží, ke všelikému skutku dobrému hotový.

Řím. 1:16. Nebo se nestydím za evangelium Kristovo; moc zajisté Boží jest k spasení každému věřícímu.

1. Tes. 1:6. A vy následovníci naši i Páně učinění jste, přijavše slovo ve mnohé úzkosti, s radostí Ducha svatého.

90. Kterak máme Slovo čísti a poslouchati, aby nám bylo účinné ku spasení?

Má-li nám Slovo býti účinné ku spasení, musíme na něj pilně s přípravou a s modlitbou dbáti, s vírou a láskou je přijímati, v srdci svém skládati a v životě svém činiti.

Př. 8:34. Blahoslavený člověk, kterýž mne slýchá, bdě u dveří mých na každý den, šetře veřejí dveří mých.

1. Petr 2:1-2. Protož složice velikou zlost, a všelikou lest, a pokrytství, a závist, i všecka utrhaní, jakožto nyní zrozená nemluvnátka, mléka beze lsti, Božího slova žádostivi buďte, abyste jim rostli.

Ž. 119:18. Otevři oči mé, abych spatřoval divné věci z zákona tvého.

Žd. 4:2. Nebo i nám zvěstováno jest, jako i oněmno, ale neprospěla jim řeč slyšená, nepřipojená k víře těch, kteříž slyšeli.

2. Tes. 2:10. A se všelikým podvodem nepravosti, v těch, kteříž hynou, proto že lásky pravdy nepřijali, aby spaseni byli.

Ž. 119:11. V srdci svém skládám řeč tvou, abych nehřešil proti tobě.

Lk. 8:15. Ale kteréž v zemi dobrou, ti jsou, kteříž v srdci ctném a dobrém, slyšíce slovo, zachovávají, a užitek přinášejí v trpělivosti.

Jk. 1:25. Kdož by se vzhlédl v dokonalý zákon svobody, a zůstával by v něm, ten nejsa posluchač zapominatelný, ale činitel skutku, blahoslavený bude v skutku svém.

91. Kterak stávají se svátosti účinnými ku spasení?

Svátosti stávají se účinnými ku spasení ne z nějaké moci, která by buď v nich nebo v těch, kdož je vysluhují, byla, ale jedině mocí požehnání

Kristova a působením Ducha Jeho v těch, kteří je vírou přijímají.

1. Petr 3:21. K čemuž (k korábu Noé) připodobněn jsa nyní křest, i nás spaseny činí; ne to tělesné špíny smytí, ale dobrého svědomí u Boha dotázání, skrze vzkříšení Ježíše Krista.

Mat. 3:11. Jáť křtím vás vodou ku pokání, ten pak, kterýž po mně přichází, jestiť mocnější nežli já, jehožto nejsem hoden obuvi nositi. Onť vás křtíti bude Duchem svatým a ohněm.

1. Kor. 3:6-7. Jáť jsem štípil, Apollo zaléval, ale Bůh dal zrůst. A protož aniž ten, kdož štěpuje, jest něco, ani ten, kdož zalévá, ale Bůh, kterýž zrůst dává.

1. Kor. 12:13. Skrze jednoho zajisté Ducha my všickni v jedno tělo pokřtěni jsme, buď Židé, buď Řekové, buď služebníci, neb svobodní, a všickni v jeden duch zapojeni jsme.

92. Co je svátost?

Svátost jest svaté ustanovení od Krista Pána dané, v níž Kristus a užitky, dobrodiní a výsady nové smlouvy se věřícím skrze viditelná znamení předkládají, zpečetují a přivlastňují.

Gn. 17:7.10. Utvrdím také smlouvu svou mezi sebou a tebou, i mezi semenem tvým po tobě, po rodech jejich, za smlouvu věčnou, totiž abych byl Bohem tvým i semene tvého po tobě. (...) Tatoť jest smlouva má mezi mnou a mezi vámi, i mezi semenem tvým po tobě, kteréž ostříhati budete: Aby obřezán byl mezi vámi každý pohlaví mužského.

Ex. 12:1-10. Mluvil pak Hospodin k Mojžíšovi a k Aronovi v zemi Egyptské, řka: Tento měsíc počátek měsíců vám bude; první vám bude mezi měsíci ročními. Mluvte ke všemu shromáždění Izraelskému, řkouce: Desátého dne měsíce tohoto vezmete sobě jeden každý beránka po čeledech, beránka na každý dům. Byl-li by pak dům tak malý, že by s beránka býti nemohl, přivezme souseda svého, kterýž jest blízký domu jeho, podlé počtu duší; jeden každý počte tolik osob, kolikž by jich snísti mohlo beránka. Beránka bez vady, samce ročního míti budete, kteréhož z ovcí aneb z koz vezmete. A chovati ho budete až do čtrnáctého dne měsíce tohoto; a zabije ho všecko množství shromáždění Izraelského k večerou. A vezmouce krve, pomaží obou veřejí a nade dveřmi u domů, v nichž jej jísti budou. I budou jísti noci té maso pečené ohněm, s

chleby přesnými; s bylinami hořkými jísti jej budou. Nebudete jísti z něho nic surového ani v vodě vařeného, ale pečené ohněm, s hlavou jeho i s nohami a drobý. Nezanedbáte z něho ničehož do jitra; pakli by co pozůstalo z něho až do jitra, ohněm spálíte.

1. Kor. 11:23.26. Já zajisté přijal jsem ode Pána, což i vydal jsem vám, že Pán Ježíš v tu noc, v kterouž zrazen jest, vzal chléb. (...) Nebo kolikrátž byste koli jedli chléb tento a kalich tento pili, smrt Páně zvěstujete, dokudž nepřijde.

Řím. 4:11. A znamení obřízku přijal [za] znamení spravedlnosti víry, kteráž byla před obřezáním, na to, aby byl otcem všech věřících v neobřízce, aby i jim přičtena byla spravedlnost.

93. Které jsou svátosti Nového zákona?

Svátosti Nového zákona jsou křest a Večeře Páně.

Mat. 28:19. Protož jdouce, učte všechny národy, křtíce je ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého.

Mat. 26:26-28. A když oni jedli, vzav Ježíš chléb, a dobrořečiv, lámal, a dal učedníkům, a řekl: Vezměte, jezte, to jest tělo mé. A vzav kalich, a díky činiv, dal jim, řka: Píte z toho všickni. Nebo to jest krev má nové smlouvy, kteráž za mnohé vylévá se na odpuštění hříchů.

Mk. 16:16a. Kdož uvěří a pokřtí se, spasen bude.

1. Kor. 11:23. Já zajisté přijal jsem ode Pána, což i vydal jsem vám, že Pán Ježíš v tu noc, v kterouž zrazen jest, vzal chléb.

94. Co jest křest?

Křest jest svátost, v kteréž obmytím vodou ve jménu Otce, Syna i Ducha Svatého se znázorňuje a zpečetňuje, že jsme vštípeni v Krista, že máme podíl v užitecích, dobrodiních a výsadách smlouvy milosti a že se Pánu zaslibujeme a oddáváme.

Mat. 28:19. Jdouce, učte všechny národy, křtíce je ve jméno Otce i Syna i Ducha Svatého.

Řím. 6:3-4. Zdalíž nevíte, že kteřížkoli pokřtěni jsme v Krista Ježíše, v smrt

jeho pokřtěni jsme? Pohřbeni jsme tedy s Ním skrze křest v smrt, abychom jakož z mrtvých vstal Kristus k slávě Boha Otce, tak i my v novotě života chodili.

Gal. 3:27. Kterížkoli v Krista pokřtěni jste, Krista jste oblékli.

95. Komu má křest svatý vysluhován býti?

(Pedobaptistická odpověď:) Křest svatý nemá vysluhován býti těm, kdož jsou mimo viditelnou církev, dokudž by svou víru v Krista a poslušensví Jemu nevyznali, ale dítky těch, kdož jsou údové viditelné církve, mají křtěny býti.

Sk. 8:36-37. A když jeli cestou, přijeli k jedné vodě. I řekl komorník: Aj, voda. Proč nemám býti pokřtěn? I řekl Filip: Věříš-li celým srdcem, slušit'. A on odpověděv, řekl: Věřím, že Ježíš Kristus jest Syn Boží.

Sk. 2:38-39.41a. Tedy Petr řekl jim: Pokání čiňte, a pokřti se jeden každý z vás ve jménu Ježíše Krista na odpuštění hříchů, a přijmete dar Ducha svatého. Vámt' zajisté zaslíbení to svědčí a synům vašim, i všechněm, kteříž daleko jsou, kterýchžkoli povolal by Pán Bůh náš.

Gn. 17:7-10. Utvrdím také smlouvu svou mezi sebou a tebou, i mezi semenem tvým po tobě, po rodech jejich, za smlouvu věčnou, [totiž] abych byl Bohem tvým i semene tvého po tobě. (...) Tatoť jest smlouva má mezi mnou a mezi vámi, i mezi semenem tvým po tobě, kteréž ostříhati budete: Aby obřezán byl mezi vámi každý pohlaví mužského.

Kol. 2:11-12. V němž i obřezáni jste obřezáním ne rukou učiněným, svlékše tělo hříchů skrze obřezání Kristovo, pohřbeni jsouce s ním skrze křest, skrze nějž i spolu s ním z mrtvých vstali jste skrze víru, kteráž jest mocné dílo Boží, kterýž vzkřísil jej z mrtvých.

1. Kor. 7:14. Posvěcent' jest zajisté nevěřící muž pro ženu, a žena nevěřící posvěcena jest pro muže; sic jinak děti vaši nečistí by byli, ale nyní svatí jsou.

(Kredobaptistická odpověď:) Křest svatý má vysluhován býti těm, kdož svou víru v Krista a poslušensví Jemu vyznali.

Sk. 2:41a. Tedy ti, kteříž ochotně přijali slova jeho, pokřtěni jsou.

96. Co jest svatá Večeře Páně?

Svatá Večeře Páně jest svátost, v kteréž skrze podávání a přijímání chleba a vína podlé Kristova ustanovení smrt Jeho se zvěstuje; ti pak, kdož nepřijímají nehodně, stávají se účastnými těla a krve Jeho s všelikými užitky, dobrodiními a výsadami Jeho; to však nikoliv způsobem tělesným, nýbrž vírou, k duchovní výživě své a k růstu v milosti.

Lk. 22:19-20. A vzav chléb, a díky činiv, lámal a dal jim, řka: To jest tělo mé, kteréž se za vás dává. To čiňte na mou památku. Takž i kalich, když bylo po večeři, řka: Tento kalich jest ta nová smlouva v mé krvi, kteráž se za vás vylévá.

1. Kor. 11:23-26. Já zajisté přijal jsem ode Pána, což i vydal jsem vám, že Pán Ježíš v tu noc, v kterouž zrazen jest, vzal chléb, a díky činiv, lámal a řekl: Vezměte, jezte, to jest tělo mé, kteréž se za vás láme; to čiňte na mou památku. Takž i kalich, když povečeřel, řka: Tento kalich jest ta nová smlouva v mé krvi; to čiňte, kolikrátkoli pítí budete, na mou památku. Nebo kolikrát byste koli jedli chléb tento a kalich tento pili, smrt Páně zvěstujete, dokudž nepřijde.

1. Kor. 10:16. Kalich dobrořečení, kterémuž dobrořečíme, zdaliž není společnost krve Kristovy? A chléb, kterýž lámeme, zdaliž není společnost těla Kristova?

97. Čeho se vyžaduje k hodnému přijímání svaté Večeře Páně?

Od těch, kteří svaté Večeře Páně nehodně přijímají nechtějí, se vyžaduje, aby sami sebe zkušovali ve své způsobilosti k rozsuzování těla Páně, ve své víře k sycení se Kristem, ve svém pokání, své lásce a svém novém poslušenství; jinak, přistupující nehodně, odsouzení sobě jísti a pítí budou.

1. Kor. 11:28-29. Zkusíš tedy sám sebe člověk, a tak chléb ten jez a z toho kalicha pí. Nebo kdož jí a pije nehodně, odsouzení sobě jí a pije, nerozsuzuje těla Páně.

2. Kor. 13:5. Sami sebe zkušujte, jste-li u víře; sami sebe ohledujte. Čili sami sebe neznáte, že Ježíš Kristus jest v vás? Leč jste snad zavrženi.

1. Kor. 11:31. Ješto kdybychom se sami rozsuzovali, nebyli bychom souzeni.

1. Kor. 10:16-17. Kalich dobrořečení, kterémuž dobrořečíme, zdaliž není společnost krve Kristovy? A chléb, kterýž lámeme, zdaliž není společnost těla Kristova? Poněvadž jeden chléb, jedno tělo mnozí jsme; všickni zajisté jednoho chleba účastni jsme.

1 Kor. 5:7-8. Beránek náš velikonoční jest za nás obětován, Kristus. A protož hodujmež ne v kvasu starém ani v kvasu zlosti a nešlechtnosti ale v přesnicích upřímnosti a pravdy.

1 Kor. 11:18.20.27. Nejprvé zajisté, když se scházíte do shromáždění, slyším, že jsou roztržky mezi vámi, a poněkud tomu věřím. (...) Když tedy tak se scházíte vespolek, toť není večeri Páně jísti. (...) A protož kdokoli jedl by chléb tento, a pil kalich Páně nehodně, vinen bude tělem a krví Páně.

98. Co jest modlitba?

Modlitba jest pozdvihování žádostí našich k Pánu Bohu za věci v souladu s vůlí Jeho, ve jménu Kristově, s vyznáváním našich hříchů a s vděčným vnímáním a vyznáváním všech milosrdenství Jeho.

Ž. 62:8. Naději v něm skládejte všelikého času, ó lidé, vylévejte před obličejem jeho srdce vaše, Bůh útočiště naše.

1. Jan 5:14. A totoť jest to smělé doufání, kteréž máme k Němu, že zač bychom koli prosili podlé vůle jeho, slyší nás.

Jan 16:23. Amen, amen pravím vám, že, zač bystekoli prosili Otce ve jménu mém, dát vám.

Ž. 32:5-6. Hřích svůj oznámil jsem tobě, a nepravosti své jsem neukryl. Řekl jsem: Vyznám na sebe Hospodinu přestoupení svá, a ty jsi odpustil nepravost hříchu mého. Sélah. Za to se tobě bude modliti každý svatý, v času příhodném k nalezení tebe; pročez vody mnohé v rozvodnění k němu nedosáhnou.

Dan. 9:4. I modlil jsem se Hospodinu Bohu svému, a vyznávaje se, řekl jsem: Prosím, Pane Bože silný, veliký a všeliké cti hodný, ostříhající smlouvy a dobrotivosti k těm, kteříž tě milují, a ostříhají přikázání tvých.

Fp. 4:6. O nic nebud'te pečliví, ale ve všech věcech skrze modlitbu a poníženou

žádost s díky činěním prosby vaše známy buďte Bohu.

Řím. 8:27. Ten pak, kterýž jest zpytatel srdcí, zná, jaký by byl smysl Ducha, že podle Boha prosí za svaté.

99. Které pravidlo dal nám Pán Bůh, abychom se jím při modlení řídili?

Celé Slovo Boží jest užitečné k tomu, abychom se jím při modlení řídili, ale obzvláštní pravidlo naše jest onen způsob modlitby, jemuž Kristus Pán učil učedníky své a jenž se běžně nazývá modlitba Páně.

1. Jan. 5:14. A totož jest to smělé doufání, kteréž máme k němu, že zač bychom koli prosili podle vůle jeho, slyší nás.

Mat. 6:9-13. A protož vy takto se modlte: Otče náš, kterýž jsi v nebesích, posvěť se jméno tvé. Příklad království tvé. Buď vůle tvá jako v nebi tak i na zemi. Chléb náš vezdejší dej nám dnes. A odpusť nám viny naše, jakož i my odpouštíme vinníkům našim. I neuvod' nás v pokušení, ale zbav nás od zlého. Nebo tvé jest království, i moc, i sláva, na věky, Amen.

Lk. 11:2-4. I řekl jim: Když se modlíte, říkejte: Otče náš, kterýž jsi v nebesích, posvěť se jméno tvé. Příklad království tvé. Buď vůle tvá, jako v nebi tak i na zemi. Chléb náš vezdejší dávej nám každého dne. I odpusť nám hříchy naše, nebo i my odpouštíme všelikému vinníku svému. A neuvod' nás v pokušení, ale zbav nás od zlého.

100. Čemu nás učí předmluva modlitby Páně?

Předmluva modlitby Páně (jenž zní: „*Otče náš, kterýž jsi v nebesích!*“) učí nás přibližovati se k Pánu Bohu se vší svatou uctivostí a smělou doufanlivostí, jako dítky k otci, jenž mocen jest i také hotov pomáhati nám; a že se společně s jinými lidmi a za ně modliti máme.

Mat. 6:9.

Řím. 8:15. Nepřijali jste zajisté ducha služby opět k bázni, ale přijali jste Ducha synovství, v němž voláme Abba, totiž Otče.

Lk. 11:13. Poněvadž tedy vy, jsouce zlí, umíte dobré dary dávatí dětem svým, čím více Otec váš nebeský dá Ducha svatého těm, kteříž ho prosí?

Sk. 12:5. I byl Petr ostríhán v žaláři, modlitba pak ustavičná k Bohu dala se za něj od církve.

1. Tim. 2:1-2. Napomínámť pak, aby především činěny bývaly pokorné modlitby, prosby, žádosti a dikůčinění za všechny lidi, za krále a za všechny v moci postavené, abychom pohodlný a pokojný život vedli ve vši pobožnosti a šlechetnosti.

Lk. 11:13. Poněvadž tedy vy, jsouce zlí, umíte dobré dary dávatí dětem svým, čím více Otec váš nebeský dá Ducha svatého těm, kteříž ho prosí?

Ef. 6:18. Všelickou modlitbou a prosbou modléce se každého času v Duchu, a v tom bedliví jsouce se vši ustavičností a prošením za všechny svaté.

101. Zač prosíme v prosbě první?

V prosbě první (jenž zní: „*Posvěť se jméno Tvé!*“) prosíme, aby Pán Bůh nás i jiné lidi učinil způsobilé k oslavování Jeho ve všech věcech, skrze které se nám v známost uvádí, a všechny věci spravoval ku slávě své.

Mat. 6:9.

Ž. 67:1-2-3. Bože, smiluj se nad námi, a požehnej nám, zasvěť obličej svůj nad námi, Sélah, Tak aby poznali na zemi cestu tvou, mezi všemi národy spasení tvé. I budou tě oslavovati národové, ó Bože, oslavovati tě budou všickni lidé.

Ž. 83. Bože, neodmlčuj se, nečiň se neslyše, aniž se upokojuj, ó Bože silný. Nebo aj, nepřátelé tvoji se bouří, a ti, kteříž tě v nenávisti mají, pozdvihují hlavy. Chytře tajné rady proti lidu tvému skládají, a radí se proti těm, kteréž ty skrýváš, Říkajíce: Podťe, a vyhladíme je, ať nejsou národem, tak aby ani zpomináno nebylo více jména Izraelova. Jednomyslněť se na tom spolu snesli, i smlouvou se proti tobě zavázali, Stánkové Idumejští a Izmaelitští, Moábští a Agarenští, Gebálští a Ammonitští, a Amalechitští, Filistinští s obyvateli Týrskými. Ano i Assyrští spojili se s nimi, jsouce na ruku synům Lotovým. Sélah. Učiniž jim jako Madianským, jako Zizarovi, a jako Jabínovi při potoku Císon, kteříž jsou do konce vyhlazeni v Endor, a učiněni hnůj země. Nalož s nimi a s vůdci jejich jako s Gorébem, jako s Zěbem, jako s Zebahem, a jako s Salmunou, se všemi knížaty jejich. Neboť jsou řekli: Uvažme se dědičně v příbytky Boží. Můj Bože, učiň to, ať jsou jako chumelice, a jako stéblo před větrem. Jakož oheň spaluje les, a jako plamen zapaluje hory, Tak ty je vichřicí

svou stíhej, a bouří svou ohrom je. Naplň tváře jejich zahanbením, tak aby hledali jména tvého, Hospodine. Nechať se hanbí a děsí na věčné časy, a ať potupu nesou a zahynou. A tak ať poznají, že ty, kterýž sám jméno máš Hospodin, jsi nejvyšší nade vši zemí.

Řím. 11:36. Nebo z něho, a skrze něho, a v něm jsou všechny věci, jemuž sláva na věky. Amen.

102. Zač prosíme v prosbě druhé?

V prosbě druhé (jenž zní: „Přijď království Tvé!“) prosíme, aby království Satanovo bylo zničeno a aby království milosti se rozmáhalo, my spolu s jinými do něho byli přeneseni a v něm zachováni; a aby království slávy přispíšilo.

Mat. 6:10.

Ž. 68:1.18. Povstane Bůh, a rozprchnou se nepřátelé jeho, a utekou od tváří jeho ti, kteříž ho mají v nenávisti. (...) Vstoupil jsi na výsost, jaté jsi vedl vězně, vzal jsi dary pro lidi. I nejzpuřnější k přebývání s námi, Hospodine Bože, přivozuješ.

Zj. 12:10-11. I slyšel jsem hlas veliký, řkoucí na nebi: Nyní stalo se spasení, a moc, i království Boha našeho, a moc Krista jeho; nebo svržen jest žalobník bratří našich, kterýž žaloval na ně před obličejem Boha našeho dnem i nocí. Ale oni svítěžili nad ním skrze krev Beránka, a skrze slovo svědectví svého, a nemilovali duší svých až do smrti.

2. Tes. 3:1. Dále pak, bratří, modlte se za nás, aby slovo Páně rozmáhalo se a slaveno bylo, jako i u vás.

Ž. 51:18. Dobrotivě nakládej z milosti své s Sionem, vzdělej zdi Jeruzalémské.

Řím. 10:1. Bratří, přichylnost zajisté s zvláštní líbostí srdce mého jestiť k Izraelovi, i modlitba za něj k Bohu, aby spasen byl.

Jan 17:9.20. Já za ně prosím, ne za svět prosím, ale za ty, kteréž jsi mi dal, nebo tvoji jsou. (...) Ne za tytoť pak toliko prosím, ale i za ty, kteříž skrze slovo jejich mají uvěřiti ve mne,

Zj. 22:20. Takť praví ten, kterýž svědectví vydává o těchto věcech: Jistěť přijdu

brzo. Amen. Přijdiž tedy, Pane Ježíši.

103. Zač prosíme v prosbě třetí?

V prosbě třetí (jenž zní: „*Bud' vůle Tvá jako v nebi, tak i na zemi!*“) prosíme, aby Pán Bůh svou milostí nás k poznávání i poslouchání vůle Jeho a jí se podřízení učinil způsobilé a ochotné, jako jsou andělé v nebi.

Mat. 6:10.

Ž. 67. Bože, smiluj se nad námi, a požehnej nám, zasvěť obličej svůj nad námi, Sélah, tak aby poznali na zemi cestu tvou, mezi všemi národy spasení tvé. I budou tě oslavovati národové, ó Bože, oslavovati tě budou všickni lidé. Veselí se a zpěvovati budou národové; nebo ty souditi budeš lidi v pravosti, a národy spravovati budeš na zemi. Sélah. I budou tě oslavovati národové, ó Bože, oslavovati tě budou všickni lidé. Země také vydá úrodu svou. Požehnání svého uděliž nám Bůh, Bůh náš; požehnej nás Bůh, a bojtež se jeho všechny končiny země.

Ž. 119:34-36. Dej mi ten rozum, ať šetrím zákona tvého, a ať ho ostrhám celým srdcem. Dej, ať chodím cestou přikázání tvých; nebo v tom svou rozkoš skládám. Nakloň srdce mého k svědectvím svým, a ne k lakomství.

Mat. 26:39. A poodšed maličko, padl na tvář svou, modle se a rka: Otče můj, jest-li možné, nechť odejde ode mne kalich tento. A však ne jakž já chci, ale jakž ty.

2. Sam. 15:25. I řekl král Sádochovi: Dones zase truhlu Boží do města. Jestližeť najdu milost před očima Hospodinovýmá, přivedeť mne zase, a ukážeť mi ji i příbytek svůj.

Job 1:20-21. Tedy Job vstav, roztrhl roucho své, a oholil hlavu svou, a padna na zem, poklonu učinil. A řekl: Nahý jsem vyšel z života matky své, nahý se také zase tam navrátím. Hospodin dal, Hospodin též odjal. Bud' požehnáno jméno Hospodinovo.

Ž. 103:20-21. Dobrořečte Hospodinu andělé jeho, kteříž jste mocní v síle, a činíte slovo jeho, poslušní jsouc hlasu slova jeho. Dobrořečte Hospodinu všickni zástupové jeho, služebníci jeho, kteříž činíte vůli jeho.

Sk. 21:14. A když nechtěl povoliti, dali jsme tomu pokoj, řkouce: Staň se vůle

Páně.

104. Zač prosíme v prosbě čtvrté?

V prosbě čtvrté (jenž zní: „*Chléb náš vezdejší dej nám dnes!*“) prosíme, abychom ze svobodného a nezaslouženého daru Božího obdrželi potřebný díl dobrých věcí života tohoto, a s nimi přijali i požehnání Jeho.

Mat. 6:11.

Př. 30:8-9. Marnost a slovo lživé vzdal ode mne, chudoby neb bohatství nedávej mi, živ mne pokrmem vedlé potřeby mé, abych snad nasycen jsa, tě nezapřel, a neřekl: Kdo jest Hospodin? a abych zchudna, nekradl, a nebral naprázdno jména Hospodina Boha svého.

Gn. 28:20. Zavázal se také Jákob slibem, řka: Jestliže Bůh bude se mnou, a ostříhati mne bude na cestě této, kterouž já jdu; a dá-li mi chléb ku pokrmu a roucho k oděvu.

1. Tim. 4:4-5. Všeliké stvoření Boží dobré jest, a nic nemá zamítáno býti, což se s díky činěním přijímá. Posvěcuje se zajisté skrze slovo Boží a modlitbu.

Ž. 90:17. Budiž nám přítomná i ochotnost Hospodina Boha našeho, a díla rukou našich potvrď mezi námi, díla, [pravím], rukou našich potvrď.

105. Zač prosíme v prosbě páté?

V prosbě páté (jenž zní: „*A odpusť nám viny naše, jakož i my odpouštíme viníkům našim!*“) prosíme, aby nám Pán Bůh pro Pána Ježíše Krista hříchy naše zdarma odpustiti ráčil; v čemž jsme tím spíše povzbuzeni, že skrze milost Jeho i my jsme uschopněni jiným lidem ze srdce odpouštěti.

Mat. 6:12.

Ž. 51:1-2.7.9. Smiluj se nade mnou, Bože, podlé milosrdenství svého, podlé množství slitování svých shlad' přestoupení má. Dokonale obmej mne od nepravosti mé, a od hříchu mého očist' mne. (...) Vyčist' mne yzopem, a očistěn budu, umej mne, a nad sních bělejší budu. (...) Odvrať tvář svou přísnou od hříšností mých, a vymaž všechny nepravosti mé.

Dan. 9:17-19. Nyní tedy, ó Bože náš, vyslyš modlitbu služebníka svého, a

pokorné prosby jeho, a zasvěť tvář svou nad svatyní svou spuštěnou, pro Pána. Nakloň, Bože můj, ucha svého a slyš, otevři oči své a viz zpuštění naše i města, kteréž jest nazváno od jména tvého; nebo ne pro nějaké naše spravedlnosti padající, pokorně prosíme tebe, ale pro milosrdenství tvá mnohá. Vyslyšiš, ó Pane, Pane, odpusť, Pane, pozoruj a učiň; neprodlévejž pro sebe samého, můj Bože, nebo od jména tvého nazváno jest město toto i lid tvůj.

Lk. 11:4. I odpusť nám hříchy naše, nebo i my odpouštíme všelikému vinníku svému. A nevod' nás v pokušení, ale zbav nás od zlého.

Mt. 6:14. Nebo jestliže odpustíte lidem poklésky jejich, odpustíť i vám nebeský Otec váš.

106. Zač prosíme v prosbě šesté?

V prosbě šesté (jenž zní: „*I nevod' nás v pokušení, ale zbav nás od zlého!*“) prosíme, aby nás Pán Bůh od pokušení k hříchu chránil, nebo jsme-li pokoušeni, aby nás podpíral a vysvobodil.

Mat. 6:13.

Mat. 26:41. Bdětež a modlte se, abyste nevešli v pokušení. Duchť zajisté hotov jest, ale tělo nemocno.

2. Kor. 12:7-8. A abych se vysokostí zjevení nad míru nepozdvihl, dán mi jest osten do těla, anděl satan, aby mne zašijkoval, abych se nad míru nepovyšoval. Za to třikrát jsem Pána prosil, aby to odstoupilo ode mne.

Ž. 51:10.12. Srdce čisté stvoř mi, ó Bože, a ducha přímého obnov u vnitřnostech mých. (...) Navrať mi radost spasení svého, a duchem dobrovolným utvrď mne.

107. Čemu nás učí závěr modlitby Páně?

Závěr modlitby Páně (jenž zní: „*Nebo Tvé jest království, i moc i sláva na věky, amen.*“) učí nás, abychom se při modlitbě jedině v Pánu Bohu posilňovali a Jej na modlitbách svých oslavovali, království, moc a slávu Jemu přiznávající; a na svědectví naší vroucnosti a jistoty, že jsme vyslyšeni, říkáme: „*Amen!*“

Mat. 6:13.

Dan. 9:4.7-9.16-19. I modlil jsem se Hospodinu Bohu svému, a vyznáváje se, řekl jsem: Prosím, Pane Bože silný, veliký a všelíké cti hodný, ostríhající smlouvy a dobrotivosti k těm, kteříž tě milují, a ostríhají příkázání tvých. (...) Toběť, ó Pane, přísluší spravedlnost, nám pak zahanbení tváři, jakž se to děje nyní mužům Judským a obyvatelům Jeruzalémským, a všechněm Izraelským, blízkým i dalekým, ve všech zemích, kamž jsi je zahnal pro přestoupení jejich, jímž přestupovali proti tobě. Námt', ó Hospodine, sluší zahanbení tváři, králům našim, knížatům našim a otcům našim, neboť jsme zhřešili proti tobě, Pánu Bohu pak našemu milosrdenství a slitování, poněvadž jsme se protivili jemu. (...) Ó Pane, podlé vši tvé dobrotivosti nechť se, prosím, odvrátí hněv tvůj a prchlivost tvá od města tvého Jeruzaléma, hory svatosti tvé; nebo pro hřichy naše a pro nepravosti otců našich Jeruzalém a lid tvůj v pohanění jest u všech, kteříž jsou vůkol nás. Nyní tedy, ó Bože náš, vyslyš modlitbu služebníka svého, a pokorné prosby jeho, a zasvět' tvář svou nad svatyní svou spuštěnou, pro Pána. Nakloň, Bože můj, ucha svého a slyš, otevři oči své a viz zpuštění naše i města, kteréž jest nazváno od jména tvého; nebo ne pro nějaké naše spravedlnosti padající, pokorně prosíme tebe, ale pro milosrdenství tvá mnohá. Vyslyšíš, ó Pane, Pane, odpust', Pane, pozoruj a učiň; neprodlévejž pro sebe samého, můj Bože, nebo od jména tvého nazváno jest město toto i lid tvůj.

1. Par. 29:10-13. A protož dobrořečil David Hospodinu před obličejem všeho shromáždění, a řekl David: Požehnaný jsi ty Hospodine, Bože Izraele otce našeho, od věků až na věky. Tvát' jest, ó Hospodine, velebnost i moc i sláva, i vítězství i čest, ano i všechno, což jest v nebi i v zemi. Tvé jest, ó Hospodine, království, a ty jsi vyšší nad všelikou vrchnost. I bohatství i sláva od tebe jest, a ty panuješ nade vším, a v ruce tvé jest moc a síla, a v ruce tvé také jest i to, kohož chceš zvelebiti a upevniti. Nyní tedy, Bože náš, děkujeme tobě, a chválíme jméno slávy tvé.

1. Kor. 14:16. Nebo kdybys dobrořečil duchem, kterakž ten, kterýž prostý člověk jest, k tvému díků činění řekne Amen, poněvadž neví, co pravíš?

Zj. 22:20-21. Takť praví Ten, kterýž svědectví vydává o těch věcech: Jistěť přijdu brzo, Amen. Přijdiž tedy, Pane Ježíši! Milost Pána našeho Jezukrista budiž se všechněmi vámi. Amen.